

Resultat och analys från rådgivande revisioner inom Göteborgs Stads miljöledningssystem

Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk
miljöledning

Rapportnummer: 2022:02

Förord

Miljöförvaltningen i Göteborgs Stad har under hösten 2021 skrivit denna rapport som en del i uppdraget att följa upp hur långt stadens förvaltningar och bolag har kommit med implementeringen av det gemensamma miljöledningssystemet, efterlevnaden av det och hur effektivt det är för staden som helhet.

Vi vill rikta ett stort tack till alla förvaltningar och bolag som har bidragit till denna rapport genom att lämna information om det egna arbetet med miljöledningssystemet och miljöfrågor. Det har gjort det möjligt att följa upp status för staden, analysera systemets effektivitet och dra slutsatser kring vad staden behöver arbeta vidare med.

Resultat och analys från rådgivande revisioner inom Göteborgs Stads miljöledningssystem

Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Göteborgs Stad, miljöförvaltningen

Författare: Miljöförvaltningen Göteborgs Stad

ISBN nr: 1401-2448

Vill du använda text eller bilder ur denna rapport citerar du: Miljöförvaltningen Göteborgs Stad, 2022:02 Resultat och analys från rådgivande revisioner inom Göteborgs Stads miljöledningssystem Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Detta är en rapport i miljöförvaltningens rapportserie. Hela rapportserien hittar du på <https://goteborg.se/mfrapporter>

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad antog i november 2020 Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning (Göteborgs Stad, 2020), även kallat det stadengemensamma miljöledningssystemet. Miljöledningssystemet ska säkerställa att Göteborgs Stads förvaltningar och bolag planerar, genomför, följer upp och förbättrar sina insatser och arbetsformer för att nå stadens gemensamma miljömål. Miljöledningssystemet ska stärka styrningen av den ekologiska dimensionen för hållbarhet tillsammans med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 (Göteborgs Stad, 2021). Programmet är det övergripande planerande styrande dokumentet för arbetet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling och antogs av kommunfullmäktige i mars 2021.

Syftet med denna rapport är att redovisa, utifrån genomförda stödjande revisioner hos förvaltningar och bolag, hur staden efterlever anvisningen samt hur effektivt miljöledningssystemet är för staden som helhet.

Efterlevnaden och effektiviteten av miljöledningssystemet har följts upp genom rådgivande revisioner via digitala möten under hösten 2021 hos stadens förvaltningar och bolag samt genom en nulägesanalys i form av en enkätundersökning inför revisionerna. Innehållet och upplägget i enkätundersökningen och revisionerna har varit utformat efter anvisningens krav i de olika momenten i miljöledningssystemet. I uppföljningen har även två fokusområden ingått, som handlar om status för implementering av miljö- och klimatprogrammets delmål och indikatorer samt verksamhetsspecifika klimatmål. Behovet av stöd hos förvaltningar och bolag för arbetet med miljöledningssystemet och stadens miljöarbete har också samlats in.

Enligt det sammantagna resultatet har 24 procent av stadens förvaltningar och 48 procent av bolagen ett systematiskt miljöarbete. Även om majoriteten i dagsläget endast delvis har infört eller saknar ett systematiskt miljöarbete, har i stort sett alla påbörjat en implementering och har ambitioner att vara klara under år 2022. Majoriteten av förvaltningarna och bolagen har ännu inte eller endast delvis implementerat miljö- och klimatprogrammet och fastställt verksamhetsspecifika klimatmål. Även här finns det ambitioner och planer på att integrera miljö- och klimatprogrammet i sin verksamhet samt skapa klimatmål under 2022. Det finns ett fortsatt behov av stöd från centralt håll i staden för att samordna, effektivisera, och underlätta miljöarbetet.

Den huvudsakliga slutsatsen är att staden har påbörjat implementeringen av miljöledningssystemet och det finns goda förutsättningar för att stora delar av arbetet kommer att vara på plats hösten 2022. Systemets effektivitet är svår att bedöma första året efter att anvisningen antagits, men trenden är positiv och stödet från centralt håll i staden är efterfrågat och viktigt för att nå framgång.

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Syfte	5
1.2	Avgränsningar	5
1.3	Metod	6
2	Bakgrund.....	9
2.1	Göteborgs Stads miljöledningssystem	10
2.2	Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram	12
3	Nuläge och förutsättningar utifrån förvaltningars och bolags enkätsvar.....	14
4	Resultat	18
4.1	Deltagande på revisionerna	18
4.2	Bedömning av hur kraven i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning uppfylls.....	19
4.3	Fokusområden för årets rådgivande revisioner	42
4.4	Behov av stöd och synpunkter på stadens miljöarbete	46
5	Analys och slutsatser.....	49
5.1	Analys av resultatet från de rådgivande revisionerna.....	49
5.2	Analys av resultat för fokusområdena	55
5.3	Slutsatser	55
6	Fortsatt arbete	58
6.1	Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning.....	58
6.2	Fortsatt arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling	58
6.3	Stöd för det systematiska miljöarbetet	59
7	Ordlista.....	60
8	Referenser.....	62
	Bilaga 1: Enkätfrågor inför revision av stadens gemensamma miljöledningssystem	63
	Bilaga 2 – Tabell över förvaltningar och bolag som har haft informationsträff, svarat på enkäten och/eller haft revision.....	67

1 Inledning

Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning (stadens gemensamma miljöledningssystem) ansvarar miljö- och klimatnämnden för att genomföra stödjande revisioner hos stadens förvaltningar och bolag. Resultatet från revisionerna ska visa hur väl staden efterlever anvisningen samt hur effektivt miljöledningssystemet är för staden som helhet.

Revisionerna ska stödja och hjälpa stadens förvaltningar och bolag i det systematiska miljöarbetet samt stämma av att bestämmelserna i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning följs. Revisionerna ska präglas av rådgivande dialog och vara stödjande och lärande samt vara ett tillfälle att sprida goda exempel. Revisionerna ska också identifiera eventuella avvikelser ur ett hela staden perspektiv.

1.1 Syfte

Rapportens syfte är att redovisa efterlevnad av miljöledningssystemet och hur effektivt det systematiska miljöarbetet är för staden som helhet.

1.2 Avgränsningar

Stadens miljöledningssystem omfattar hela Göteborgs Stads organisation. Rådgivande revisioner har därför genomförts hos alla stadens förvaltningar och bolag¹, som bedömer att de omfattas av Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning.

Årets revisioner är de första som genomförts och har därför avgränsats till att vara av en mer övergripande karaktär, där framför allt hela miljöledningssystemets status följts upp.

Fokus för de rådgivande revisionerna under hösten 2021 har varit att bedöma hur långt stadens förvaltningar och bolag har kommit i sitt systematiska miljöarbete, undersöka om och hur de har implementerat Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram samt om de tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål. Utöver dessa fokusområden har det varit prioriterat att identifiera vilket behov av stöd och vägledning förvaltningar och bolag har för deras fortsatta arbete.

Underlaget inför revisionerna har bestått av enkätsvar om förvaltningens eller bolagets nuläge kring implementering av miljöledningssystemet, ägardirektiv och information på deras webbplatser. Granskning av förvaltningarnas och bolagens specifika dokument för att bedöma kravuppfyllelse har inte ingått. Bedömningarna har i huvudsak därför baserats på enkätsvaren och det som

¹ Bolag där kommunen inte är majoritetsägare har själva fått bedöma om de omfattas av Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning, eftersom kommunen inte har full rådighet. Bolag som är under rekonstruktion eller avveckling har också fått göra en sådan bedömning.

framkommit vid revisionerna via dialog samt endast i enstaka fall även utifrån redovisning av dokumentation.

Resultaten från enkäten och revisionerna utgör underlag till denna rapport, som använts för att bedöma efterlevnad och miljöledningssystemets effektivitet för staden som helhet. Alla som haft en revision har även fått en specifik rapport med resultat och förslag till fortsatt arbete utifrån anvisningens krav, som ett stöd i deras fortsatta miljöledningsarbete.

Eftersom det inte ingick någon dokumentgranskning av förvaltningarnas och bolagens olika dokument för deras miljöarbete har det inte kvaliteten eller nivån på innehåll bedömts, till exempel om de miljömål som tagits fram är bra nog och hur väl de kopplar an till stadens planerande styrdokument.

1.3 Metod

I detta avsnitt redovisas vilket underlag som har ingått inför revisionerna, dess upplägg och hur uppfyllande av krav har bedömts.

1.3.1 Underlag inför de rådgivande revisionerna

Inför de rådgivande revisionerna skickade miljöförvaltningen ut information om revisionerna till alla förvaltnings- och bolagsbrevlådor och en länk till en enkät. Enkäten var gjord i Microsoft forms och frågorna i enkäten (Bilaga 1 – Enkätfrågor inför revision av stadens gemensamma miljöledningssystem) formulerades utifrån anvisningens krav på systematisk miljöledning. Syftet med enkäten var att samla in information om verksamheternas utgångsläge och att använda svaren vid revisionerna för diskussion. Enkätsvaren gav även underlag till revisorerna, så att de på ett bra sätt kunde ge råd och stödja verksamheterna i hur de bland annat kan effektivisera sitt miljöarbete och öka måluppfyllelsen. I enkäten ingick också att undersöka hur många som har tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål.

Ägardirektiv och information som fanns på webbplatser var också en del av granskningsunderlaget inför revisionerna, för att få en övergripande bild av varje förvaltning och bolag.

1.3.2 Upplägg för de rådgivande revisionerna

Alla revisioner utom en genomfördes av medarbetare på miljöförvaltningen med sakkunskap inom miljöfrågor och miljöledningssystem. Revisionen på miljöförvaltningen genomfördes av en extern revisor² för att få en objektiv bedömning. Förvaltningar och bolag fick föreslå tid för revision via e-post inom en angiven tidsperiod i september och oktober 2021. Bokning av revisionerna med information om upplägg skedde därefter via kallelser i kalendern i Microsoft Outlook.

² Maria Hedqvist, Ecosustain (på uppdrag av Cowi)

Inför revisionerna togs det fram en vägledning och revisionsinstruktion för revisorerna att förhålla sig till. Alla revisorer, utom den externa, ingick i ett arbetslag som både innan och under revisionsperioden hade veckovisa avstämningar. Avstämningarnas syfte var att vara överens om upplägg, frågor och innehåll samt att löpande kalibrera utifrån erfarenheterna från revisionerna.

Revisionerna genomfördes digitalt via Microsoft Teams och pågick i max två timmar. Vid varje revision deltog två revisorer och minst en representant från förvaltningen eller bolaget. Förvaltningar och bolag fick själva bestämma vilka och hur många som skulle delta från deras organisation, men informerades om att det var önskvärt att någon från ledningen var med under hela eller delar av revisionen. En högskolestuderande praktikant på miljöförvaltningen deltog också vid flera revisioner under september och oktober.

Dialogen under revisionen följde den framtagna revisionsinstruktionen och, den i förväg utskickade, enkätens upplägg. Resultat och förslag till fortsatt arbete sammanfattades i en rapport till respektive förvaltning och bolag efter revisionen. Förvaltningarna och bolagen fick möjlighet att återkomma vid eventuella frågor eller missuppfattningar. Efter varje revision gjorde revisorerna en bedömning utifrån kraven i anvisningen (1.3.3 Bedömning av kravuppfyllelse utifrån Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning). Bedömningarna och bedömningstabellen följdes upp och kalibrerades löpande på revisorernas veckovisa avstämningar.

1.3.3 Bedömning av kravuppfyllelse utifrån Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Revisorerna har efter varje revision bedömt om varje förvaltning och bolag uppfyller Göteborgs Stads anvisnings krav på lokal nivå. Kraven är uppdelade i anvisningens avsnitt:

- Skapa förutsättningar
- Planering
- Genomförande
- Uppföljning och rapportering
- Förbättring och utveckling

Under varje område har de olika kraven som finns i anvisningen specificerats och bedömts. För att kunna tydligare och mer noggrant kunna göra en bedömning har de olika kraven delats upp. Revisorerna har fyllt i bedömningstabellen baserat på de svar som förvaltningarna och bolagen gett under revisionen, revisorernas upplevelse under revisionen samt eventuell granskning av förvaltningarnas och bolagens inskickade dokument kopplat till deras miljöarbete. I de fall där vissa frågor inte togs upp eller hanns med under revisionen har bedömning även gjorts utifrån enkäten som förvaltningarna och bolagens besvarat innan revisionen samt utifrån de dokument som, i vissa fall, skickades till revisorerna i förväg. Under varje avsnitt har poängen summerats vilket resulterat i en samlad bedömning för varje avsnitt och sen längst ner i tabellen för alla avsnitt tillsammans för att få fram en helhet (Figur 1).

Krav	Bedömning		
	Ja	Nej	Delvis
Skapa förutsättningar			
Avsätta ekonomiska och personella resurser för det systematiska miljöarbetet	1		
Fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet		1	
Säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt			1
Säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna	1		
Summa	3	1	
	1		
Förbättring och utveckling			
Utför uppföljning och utvärdering fattar beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet		1	
Avsätter nödvändiga resurser för åtgärder		1	
Ledningen följer aktivt förbättringsarbetet och korregerar vid behov samt utvärderar om det når avsedda effekter		1	
Summa		3	
Totalt	1		
Varje avsnitt totalt	0	5	0
Helheten	1		

Här görs en bedömning utifrån siffran A om de uppnår alla kraven och sen sätter en siffra (B) under där det är mest poäng

Längst ner i tabellen summeras alla avsnitt (5st) och utifrån detta görs en bedömning av helheten med en siffra (C)

Figur 1. Visar hur bedömning görs för varje enskilt krav och hur denna bedömning summeras

Varje avsnittsbedömning för respektive förvaltning och bolag har sedan summerats i en gemensam tabell som redovisar antal förvaltningar och bolag som når upp till respektive krav samt för avsnittet totalt. Helhetsbedömningen som har gjorts under respektive verksamhets tabell har sedan summerats för att få fram hur många förvaltningar och bolag som anses ha ett fungerande systematiskt miljöarbete (Figur 2).

Krav	Bedömning		
	Ja	Nej	Delvis
Skapa förutsättningar			
Avsätta ekonomiska och personella resurser för det systematiska miljöarbetet	12	5	8
Fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet	13	4	8
Säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt	9	5	11
Säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna	8	9	8
Totalt			
Avsnittet totalt	6	9	10
Helheten totalt			
	5	16	4

Här sammanfattas summeringen av siffran A från varje verksamhet och bolag som når upp till

Längst ner i varje förvaltning och bolags tabell finns siffran C som i en sammanställning summeras för att få fram en totalsiffra för helheten – hur många förvaltningar och bolag som har ett fungerande systematiskt miljöarbete. Till exempel här visas att 5 har ja, 16 nej och 4 delvis.

Här summeras siffran B från varje förvaltning och bolags tabell för att få antalet som når upp kraven för hela avsnittet

Figur 2. Visar hur helhetsbedömningen för resultatet har gjorts

Samma metod som ovan har använts för båda fokusområdena: ”Hur många förvaltningar och bolag har tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål?” och ”Hur många förvaltningar och bolag har identifierat och kartlagt mål och delmål i miljö- och klimatprogrammet?”.

2 Bakgrund

I detta avsnitt redovisas bakgrunden till de rådgivande revisionerna samt även nuläget för Göteborgs Stads miljöledningssystemet och Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.

I november 2020 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning (Göteborgs Stad, 2020) och i mars 2021 antog de Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 (Göteborgs Stad, 2021). Miljöledningssystemet ska bidra till att effektivisera styrningen inom den ekologiska dimensionen och stärka stadens arbete med att nå målen i miljö- och klimatprogrammet och andra gemensamma miljömål. Miljö- och klimatprogrammet är det övergripande planerande styrande dokumentet för arbetet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Miljöledningssystemet utgör stadens gemensamma basnivå för styrning av den ekologiska dimensionen och innehåller krav på att skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp och förbättra. Miljöarbetet ska inte föras i ett separat spår, därför har anvisningen anpassats till Göteborgs stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll (Göteborgs Stad, 2016).

Miljöledningssystemet gäller för alla nämnder och bolagsstyrelser men också för styrningen på central nivå, det vill säga kommunstyrelsen och miljö- och klimatinämnden.

Figur 3. Översiktsschema för miljö- och delmål samt strategier i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram samt relationen till Göteborgs Stads systematiska miljöledningssystem

Miljö- och klimatprogrammet fokuserar på de största utmaningarna för ett ekologiskt hållbart Göteborg och innehåller tre miljömål som handlar om naturen, klimatet och människan. De tre miljömålen omfattar hela Göteborg. Under miljömålen finns tolv delmål som fokuserar på Göteborg Stads egen verksamhet. För respektive miljömål och delmål finns indikatorer och målvärden. Det finns även sju tvärgående strategier i programmet. Inom strategierna drivs och samordnas arbetet med åtgärder som kräver en hög grad av samverkan, både inom staden och med omgivande samhälle.

Miljöledningssystemet kommer tillsammans med miljö- och klimatprogrammet stärka stadens arbete med att nå programmets målbild om att staden ska ställa om till en ekologiskt hållbar stad 2030.

2.1 Göteborgs Stads miljöledningssystem

Uppdraget att implementera ett stadengemensamt miljöledningssystem pågår fram till våren 2022 och drivs i projektform i nära samarbete mellan stadsledningskontoret och miljöförvaltningen. Projektet är indelat i fyra arbetspaket: stadens styrande dokument, information och utbildning, stöd och vägledning samt uppföljning inom miljöledningssystemet. Arbetspaketens syfte är att ge en heltäckande implementering där alla delar i miljöledningssystemet områden fångas upp - det vill säga skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp och förbättra. Projektet planerades under år 2020 och under 2021 har ett flertal aktiviteter inom varje arbetspaket genomförts. Nedan redovisas dessa aktiviteter utifrån det arbetspaket de tillhör.

2.1.1 Styrande dokument inom miljöledningssystemet

Arbetspaketets främsta syfte var att säkerställa att Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning beslutades och att den integrerades med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll (Göteborgs Stad, 2016), Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 (Göteborgs Stad, 2021) samt Miljöpolicy för Göteborgs Stad (Göteborgs Stad, 2013). Anvisningen beslutades i kommunfullmäktige under hösten år 2020 och den bygger på stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. När miljö- och klimatprogrammet antogs under våren 2021 sågs stadens miljöpolicy över för att säkerställa att den går i linje med bestämmelserna i både anvisningen och programmet. Utifrån översynen och med anledning av de två nya styrdokumenterna beslutades det att revidera miljöpolicy och att det skulle ske inom projektet att implementera stadens miljöledningssystem. Ett ytterligare behov av revidering identifierades då det finns behov av förtydliganden i och med kommunfullmäktiges direktiv om att nämnder ska driva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå målen i Agenda 2030. Ett förslag på reviderad miljöpolicy ”Göteborgs Stads policy för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling” antogs av miljö- och klimatnämnden hösten 2021 och har skickats till kommunstyrelsen för vidare hantering.

2.1.2 Information och utbildning

Arbetspaketet information och utbildning främsta syfte var att ge alla förvaltningar och bolag kunskap om vad stadens anvisning för systematisk miljöledning innebär och vilka förväntningar som finns på förvaltningar och bolag. Under våren 2021 genomförde miljöförvaltningen informationsträffar för 44 förvaltnings- och bolagsledningar (Bilaga 2 – Tabell över förvaltningar och bolag som har haft informationsträff, svarat på enkäten och/eller haft revision). Fokus på dessa informationsträffar var att förklara vad miljö- och klimatprogrammet och stadens gemensamma miljöledningssystem innebär och vilket ansvar varje förvaltning och bolag har. Arbetsspaketet är avslutat och har övergått till miljöförvaltningens ordinarie uppdrag.

2.1.3 Stöd och vägledning

Arbetspaketets syfte var att identifiera och ta fram olika former av stöd och vägledning för att hjälpa stadens förvaltningar och bolag i deras miljöarbete. Det ingick även i arbetspaketet att anpassa och utveckla stadens nätverk för miljökontaktpersoner för stadens förvaltningar och bolag så att det blir en gemensam plattform för stöd och vägledning för alla stadens miljö- och hållbarhetssamordnare/-strateger. Under våren har miljöförvaltningen utarbetat tre olika vägledningar och fyra handledningar som stöd i förvaltningars och bolags arbete med att få ett fungerande systematiskt miljöarbete. Dessa väg- och handledningar finns tillgängliga på stadens intranät, Miljöarbete i staden.

Följande dokument har tagits fram:

- Vägledning till Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning
- Handledning – Kartlägga och bedöma miljöaspekter
- Handledning – Ta fram lokala miljömål
- Vägledning klimatmål
- Vägledning till Göteborgs Stads strategiska kemikaliearbete
- Handledning – Kemikalierätt för inköpare
- Handledning för kemikaliearbete

Nätverket för miljökontaktpersoner har integrerats i stadens löpande systematiska miljöarbete och det har hållits träffar en gång i månaden. Nätverket har även fått en gemensam grupp i Microsoft365 med kopplade samarbetsytor i bland annat Microsoft Teams och SharePoint.

Arbetspaketet är avslutat och har övergått inom ramen för miljöförvaltningens ordinarie uppdrag.

2.1.4 Uppföljning inom miljöledningssystemet

Arbetspaketets syfte är att säkerställa att uppföljningen av miljöledningssystem integreras med stadens ordinarie uppföljning samt ger förutsättningar för en stadengemensam effektiv uppföljning inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. En av arbetspaketets viktigaste aktiviteter har varit att arbeta

fram förutsättningar och rutiner för att hantera stadens rådgivande revisioner samt leda arbetet med att genomföra dessa rådgivande revisioner.

Förutom arbetet med stadens rådgivande revisioner har behov av ett årshjul och en processbeskrivning för stadens uppföljning inom den ekologiska dimensionen samt en gemensam hantering av miljödata och miljöinformation identifierats. Projektgruppen har arbetat fram underlag för årshjul och processbeskrivning och lämnat över detta inom ramen för miljöförvaltningens ordinarie uppdrag.

För att hantera behovet av en gemensam hantering av miljödata och miljöinformation skapades ett eget uppdrag där en inventering och förstudie gjordes för att identifiera ett nuläge. Arbetet kommer att fortsätta som genom ett uppdrag i miljöförvaltningens budget för 2022. Arbetspaketet avslutas när all rapportering från de rådgivande revisionerna är klar.

2.2 Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram

Miljö- och klimatprogrammet antogs i mars 2021. Fokus sedan dess har framförallt legat på att etablera och koordinera arbetet med strategierna, fastställa uppföljningsprocessen samt färdigställa de indikatorer som kräver utveckling i programmet.

2.2.1 Strategierna

Under hösten 2021 har samordningsansvariga personer för alla de sju tvärgående strategierna utsetts. Miljöförvaltningen har regelbundna möten med de ansvariga för att samordna och driva på arbetet i rätt riktning. Under hösten har de programansvariga haft månatliga avstämningar med respektive samordningsansvarig. Helgruppen har hittills träffats vid tre tillfällen.

2.2.2 Uppföljning av mål, indikatorer och strategier

En process för att följa upp miljö- och klimatprogrammets mål, indikatorer och strategier har tagits fram. Uppföljningen är uppdelad i två huvuddelar; dels uppföljningen av programmets mål och indikatorer dels den processinriktade uppföljningen av programmets strategier.

Uppföljning och analys av miljö- och klimatprogrammets måluppfyllelse rapporteras till kommunfullmäktige vartannat år. En första rapportering kommer ske under våren 2023. Strategierna följs upp varje år med fokus på processerna i strategiarbetet och hur effektivt de bidrar till miljö- och klimatprogrammets genomförande. Den första uppföljningen av strategierna har påbörjats under hösten 2021 och kommer slutföras under våren 2022.

2.2.3 Kommunikation

Under våren och hösten 2021 har representanter från miljöförvaltningen deltagit i olika nätverk i staden och informerat om arbetet med miljö- och klimatprogrammet. En kommunikationsplattform för stadens arbete med miljö- och klimat har tagits fram. Plattformen innehåller bland annat grundbudskapen kring miljö- och klimatprogrammet och miljöledningssystemet och ska utgöra en bred grund för aktörer i staden i deras kommunikation om miljö- och klimatfrågor. En handlingsplan för fortsatt kommunikation om miljö- och klimatprogrammet har också tagits fram.

2.2.4 Indikatorer som kräver utveckling

Av programmets 47 indikatorer saknar 13 nuläge i det beslutade programmet. För de indikatorer som saknar nuläge anges ”kräver utveckling” i programmet. Vissa av dem är innovativa, både för Göteborgs Stad och på nationell nivå, och det krävs ett fördjupat arbete för att ge ett rättvisande utgångsläge. För några indikatorer behövde ansvarig verksamhet mer tid för att ta fram ett nuläge. Gemensamt för indikatorerna är att vi inte har begränsat oss till befintliga data och att de har valts för att vara drivande.

I samband med att programmet antogs beslutade kommunfullmäktige att ett nuläge för samtliga indikatorer i programmet ska finnas framme senast under 2022. Trafiknämnden, inköp- och upphandlingsnämnden samt aktuella nämnder och styrelser fick i uppdrag att inom ramen för programmet prioritera arbetet med att få fram nuläge för indikatorer där det saknas. Miljöförvaltningen fortsätter att arbeta tillsammans med berörda verksamheter för att få fram nulägen.

3 Nuläge och förutsättningar utifrån förvaltningars och bolags enkätsvar

I det här avsnittet redovisas förvaltningars och bolags nuläge och förutsättningar utifrån den enkät som skickades ut inför de rådgivande revisionerna (Bilaga 1 – Enkätfrågor inför revision av stadens gemensamma miljöledningssystem). Det var 25 förvaltningar och 30 bolag som svarade (Bilaga 2 – Tabell över förvaltningar och bolag som har haft informationsträff, svarat på enkäten och/eller haft revision). På frågan under avsnitt 3.5 ”Förbättringar” avstod fem bolag från att svara. En viss skillnad i frågorna finns gentemot hur kraven delats upp i avsnitt 4 Resultat. För att underlätta har redovisningen av svaren från enkäten i denna rapport delats in under samma områden som återfinns i anvisningen – det vill säga ”Skapa förutsättningar”; ”Planering”, ”Genomförande”, ”Uppföljning och rapportering” samt ”Förbättring och utveckling”. Utöver dessa områden redovisas även hur stor andel som, enligt enkäten, har ett systematiskt miljöarbete.

Skapa förutsättningar

Ja	Delvis	Nej
----	--------	-----

Har ni tillsatt resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet?

Förvaltningar	60 %	28 %	12 %
Bolag	70 %	20 %	10 %

Har ni fördelat miljöansvaret och definierat roller, ansvar och befogenheter för det systematiska miljöarbetet?

Förvaltningar	28 %	52 %	20 %
Bolag	56 %	27 %	17 %

Bedömer ni att medarbetarna har lämplig kompetens för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt?

Förvaltningar	32 %	64 %	4 %
Bolag	57 %	43 %	0 %

Har ni säkerställt att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lag-krav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbets-uppgifterna?

Förvaltningar	12 %	68 %	20 %
Bolag	50 %	50 %	0 %

Antal förvaltningar och bolag som enligt enkätens svar har förutsättningar på plats

Förvaltningar	16 %	76 %	8 %
Bolag	53 %	47 %	0 %

Planering

Ja**Delvis****Nej**

Har ni kartlagt verksamhetens miljöpåverkan/ miljöaspekter?

Förvaltningar	40 %	40 %	20 %
Bolag	63 %	20 %	17 %

Har ni bedömt vilken miljöpåverkan / vilka miljöaspekter som är betydande?

Förvaltningar	44 %	32 %	24 %
Bolag	63 %	23 %	14 %

Har ni gjort en bedömning över vilka miljörisker som kan uppkomma i er verksamhet?

Förvaltningar	32 %	36 %	32 %
Bolag	63 %	27 %	10 %

Har ni bedömt vilka styrande dokument som är viktiga för ert miljöarbete?

Förvaltningar	56 %	28 %	16 %
Bolag	60 %	23 %	17 %

Har ni tagit fram egna rutiner och instruktioner för ert miljöarbete?

Förvaltningar	36 %	48 %	16 %
Bolag	56 %	17 %	27 %

Har ni tagit fram lokala (er organisations) miljömål för ert miljöarbete?

Förvaltningar	36 %	20 %	44 %
Bolag	60 %	13 %	27 %

Har ni identifierat behovet av interna kontroller och granskningar för ert miljöarbete?

Förvaltningar	12 %	44 %	44 %
Bolag	67 %	10 %	23 %

Antal förvaltningar och bolag som enligt enkätens svar har planering på plats

Förvaltningar	24 %	60 %	16 %
Bolag	56 %	37 %	7 %

Genomförande**Ja****Delvis****Nej**

Säkerställer ni att ni följer lagar, regler och andra bindande krav inom miljöområdet?

Förvaltningar	24 %	60 %	16 %
Bolag	77 %	13 %	10 %

Säkerställer ni att rutiner och instruktioner efterlevs?

Förvaltningar	20 %	56 %	24 %
Bolag	67 %	20 %	13 %

Säkerställer ni att lokala (er organisations) miljömål och åtgärder korrigeras vid behov?

Förvaltningar	40 %	20 %	40 %
Bolag	80 %	13 %	7 %

Säkerställer ni att allvarliga avvikelser rapporteras vidare till central nivå?

Förvaltningar	84 %	0 %	16 %
Bolag	97 %	0 %	3 %

Antal förvaltningar och bolag som enligt enkätens svar har genomförande på plats

Förvaltningar	16 %	68 %	16 %
Bolag	73 %	23 %	4 %

Uppföljning och rapportering**Ja****Delvis****Nej**

Följer ni upp era lokala (er organisations) miljömål och åtgärder?

Förvaltningar	36 %	20 %	44 %
Bolag	77 %	17 %	6 %

Utvärderar ni effektiviteten av ert systematiska miljöarbete?

Förvaltningar	4 %	40 %	56 %
Bolag	56 %	17 %	27 %

Utvärderar ni ert miljöarbete?

Förvaltningar	20 %	52 %	28 %
Bolag	70 %	13 %	17 %

Antal förvaltningar och bolag som enligt enkätens svar har uppföljning och rapportering på plats

Förvaltningar	8 %	48 %	44 %
Bolag	56 %	27 %	17 %

Förbättring och utveckling**Ja****Delvis****Nej**

Använder ni resultatet från er utvärdering för att driva miljöarbetet framåt?

Förvaltningar	50 %	44 %	6 %
Bolag	84 %	8 %	8 %

Antal förvaltningar och bolag som enligt enkätens svar har förbättringsarbete på plats

Förvaltningar	50 %	44 %	6 %
Bolag	84 %	8 %	8 %

Andel förvaltningar och bolag som enligt enkäten har ett systematiskt miljöarbete**Ja****Delvis****Nej**

Förvaltningar	8 %	80 %	12 %
Bolag	50 %	50 %	0 %

Figur 4 Visar nuläge och förutsättningar utifrån förvaltningars och bolags enkätsvar inför de rådgivande revisionerna

4 Resultat

I detta avsnitt redovisas ett sammanfattande resultat utifrån revisorernas bedömning (1.3.3 Bedömning av kravuppfyllelse utifrån Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning). I avsnittet redovisas även:

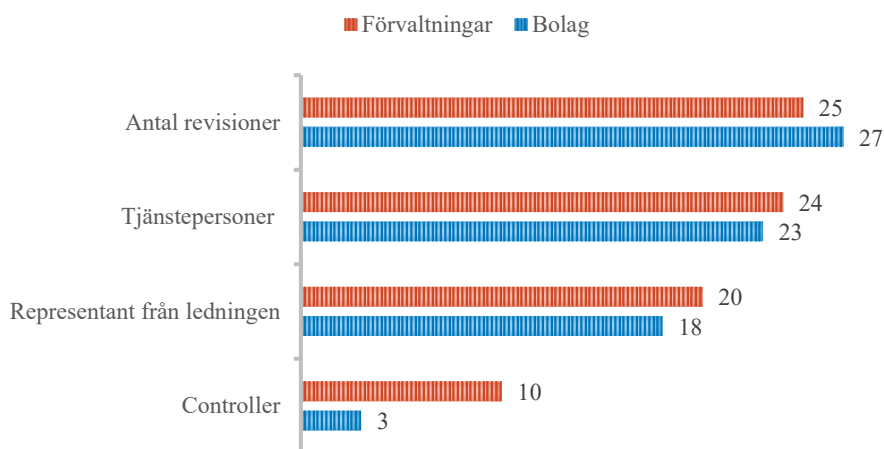
- Sammanställning över vilka roller från förvaltningar och bolag som deltog
- Hur långt staden som helhet har kommit med implementeringen av miljöledningssystemet utifrån Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning
- Hur många som har tagit sig an målen i miljö- och klimatprogrammet
- Hur många förvaltningar och bolag som har verksamhetsspecifika klimatmål.
- Sammanställning av vilket stöd som förvaltningar och bolag önskar från central nivå.

4.1 Deltagande på revisionerna

Det genomfördes totalt 52 revisioner, varav 25 förvaltningar och 27 bolag (för att se vilka, läs bilaga 2). På nästan alla revisioner deltog tjänstepersoner med ansvar för verksamhetens systematiska miljöarbete, till exempel utvecklingsledare miljö, miljösamordnare, miljöspecialist, hållbarhetschef och hållbarhetsansvarig

På majoriteten av revisionerna hos förvaltningarna deltog en representant från förvaltningsledningen och på nästan hälften av revisionerna hos förvaltningarna deltog en förvaltningscontroller.

På drygt hälften av revisionerna hos bolagen deltog en representant från bolagsledningen och på några få revisioner hos bolagen deltog en verksamhetscontroller.

Figur 5. Visar antal genomförda revisioner hos förvaltningar och bolag samt vilka roller som deltog på revisionerna

4.2 Bedömning av hur kraven i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning uppfylls

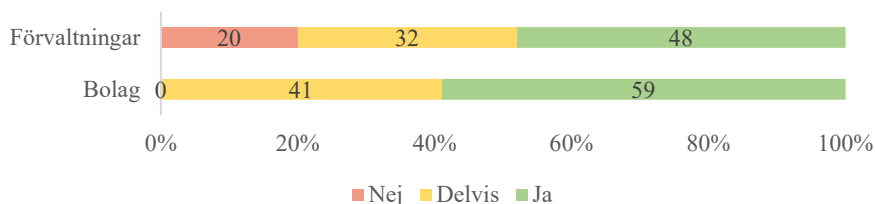
Varje område redovisas under respektive rubrik med en avslutande rubrik som redovisar helheten.

4.2.1 Skapa förutsättningar

Kapitel 2 ”Skapa förutsättningar” i anvisning för systematisk miljöledning innehåller tre krav som i denna rapport delats in i fyra mätbara bedömningsgrunder. Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- Avsätta ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet
- Fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet
- Säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt
- Säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna

Avsätta ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet

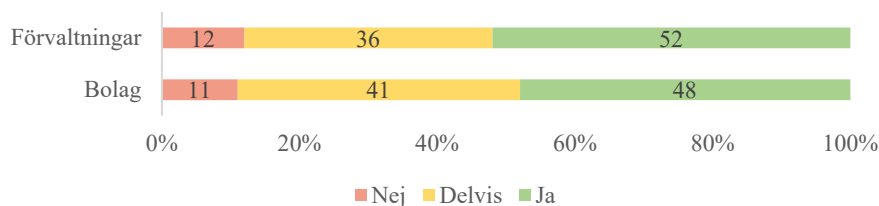

Figur 6. Visar andel förvaltningar och bolag som har avsatt personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet

Alla bolag och de flesta förvaltningar har eller har delvis avsatt personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet. Flera av de förvaltningar och bolag som har avsatt resurser har arbetat systematiskt med sitt miljöarbete även innan Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning beslutades. De som delvis har avsatt resurser är antingen nya förvaltningar eller har påbörjat arbetet i och med den nya anvisningen.

De flesta förvaltningar som inte når upp till kraven är nya förvaltningar medan några har fokuserat på annat under pandemin eller avvaktar omorganisation.

Fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet

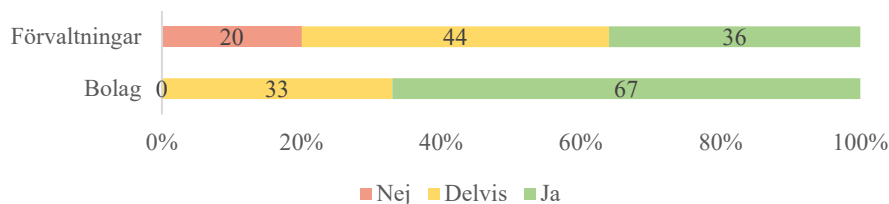
Figur 7. Visar andel förvaltningar och bolag som har fördelat ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet

De flesta förvaltningar och bolag som har fördelat ansvar och befogenheter har en tydlig ansvarsfördelning och miljöarbetet är förankrat i verksamheten och ledningen. Några förvaltningar som når upp till kraven behöver se över fördelningen på grund av ny organisation.

De förvaltningar och bolag som delvis har fördelat ansvar och befogenheter har påbörjat arbetet under året. De behöver dock fortsätta kartlägga sin verksamhet och/eller bestämma upplägg av det systematiska miljöarbetet för att kunna definiera ansvar och befogenheter.

De förvaltningar och bolag som inte fördelat ansvar och befogenheter har inte avsatt några specifika resurser för det systematiska miljöarbetet eller behöver först kartlägga sin verksamhet.

Säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt

Figur 8. Visar andel förvaltningar och bolag som har säkerställt att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt

De flesta förvaltningar och bolag som har säkerställt relevant kompetens har olika grundutbildningar och riktade utbildningar inom miljöområdet eller något av det för chefer och medarbetare. Några ställer även kunskapskrav inom miljöfrågor på externa entreprenörer som de anlitar vid upphandlingar.

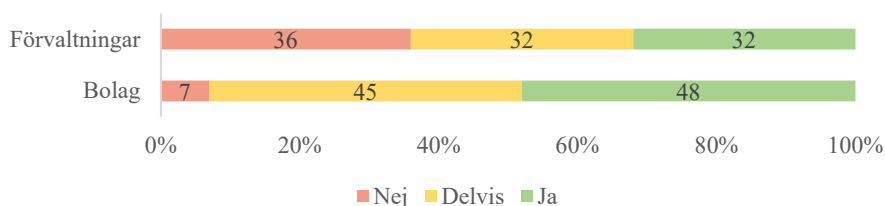
Förvaltningar och bolag som delvis har säkerställt relevant kompetens har grundutbildningar, introduktionsinformation till nyanställda eller riktade utbildningar inom miljöområdet. Några är medvetna om att det finns ett behov av miljökompetens eller har behov av grundutbildningar och riktade utbildningar inom miljö, för vissa medarbetare eller specifika verksamhetsområden.

Nya förvaltningar som delvis säkerställt kompetensen har inte hunnit kartlägga hela sin verksamhet och vilken kompetens som personalen har. Flera ser dock

behov av både grundutbildningar och riktade utbildningar inom miljöområdet eller något av det.

De flesta förvaltningar och bolag som inte säkerställt relevant miljökompetens har behov av olika utbildningar inom miljöfrågor. Några är även i en fas där de behöver kartlägga sin verksamhet och se över vilket behov som finns.

Säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna

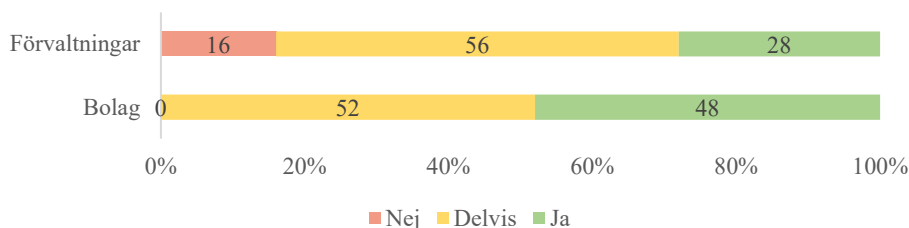
Figur 9. Visar andel förvaltningar och bolag som har säkerställt att chefer och medarbetare har kunskap gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna

De flesta förvaltningar och bolag som har säkerställt kunskap om gällande lagkrav på miljöområdet har en lagbevakningstjänst för det och en miljölaglista eller något av det, där nya krav och förändringar kommuniceras vidare inom organisationen på olika sätt. Några har säkerställt kunskapen om gällande lagkrav på miljöområdet genom stöd av personer som har kunskap om lagar eller via utbildningar och kurser.

Förvaltningar och bolag som delvis har säkerställt kunskap om lagkrav på miljöområdet arbetar i de flesta fall inte systematiskt med det och saknar lagbevakningstjänst och/eller miljölaglista inom miljöområdet. Några förvaltningar och bolag som delvis säkerställt kunskap om lagkrav på miljöområdet har inte själva kunskapen utan köper in den kompetensen vid behov och behöver ofta stöd med att ta fram en miljölaglista.

De flesta förvaltningar och bolag som inte säkerställt kunskap om lagkrav på miljöområdet har ingen rutin för att systematiskt säkerställa kunskapen. De saknar även någon form av lagbevakningstjänst för miljöområdet eller behöver stöd att identifiera aktuella lagar för sin verksamhet.

Sammanställning av hur stor andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i avsnitt "Skapa förutsättningar"

Figur 10. Visar hur stor andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i förutsättningar

Majoriteten av förvaltningarna är i en uppstartsfas eller en omtagsfas i sitt arbete med att få förutsättningar på plats. Flera av förvaltningarna är nya och ser över sin organisation. Även om 72 procent inte har alla förutsättningar på plats finns det goda ambitioner att lösa detta under 2022.

Flera bolag har redan innan anvisningen beslutades eller under året fått ordning på sina förutsättningar. De flesta som delvis har förutsättningar på plats har kommit långt, inte riktigt nått ända fram men är på god väg.

Förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Skapa förutsättningar"

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp och upphandling	Intraservice
	Konsument- och medborgarservice	Lokalförvaltningen	Miljöförvaltningen
	Park- och naturförvaltningen		
Delvis	Förskoleförvaltningen	Grundskoleförvaltningen	Kretslopp och vatten
	Kulturförvaltningen	Socialförvaltningen Centrum	Socialförvaltningen Hisingen
	Socialförvaltningen Nordost	Socialförvaltningen Sydväst	Stadsbyggnadskontoret
	Stadsledningskontoret	Trafikkontoret	Utbildningsförvaltningen
	Valnämndens kansli	Äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen	
Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Fastighetskontoret	Förvaltningen för funktionsstöd
	Regionarkivet		

Figur 11 Visar vilka förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Skapa förutsättningar"

Bolag som når upp till kraven i avsnitt ”Skapa förutsättningar”

Ja	Bostads AB Poseidon	Bostadsbolaget	Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
	Gryaab	Göteborg & Co	Göteborg Energi
	Göteborgs Hamn	Göteborgs Spårvägar	Göteborgs Stads Leasing
	Göteborgs Stads Parkering	Higab	Liseberg
	Renova		

Delvis	AB Framtiden	Boplats Göteborg	Business Region Göteborg
	Egnahemsbolaget	Familjebostäder	Framtiden Byggutveckling
	Försäkrings AB Göta Lejon	Got Event	GREFAB
	Gårdstensbostäder	Göteborgs Stadshus AB	Stadsteatern
	Störningsjouren	Älvstranden Utveckling	

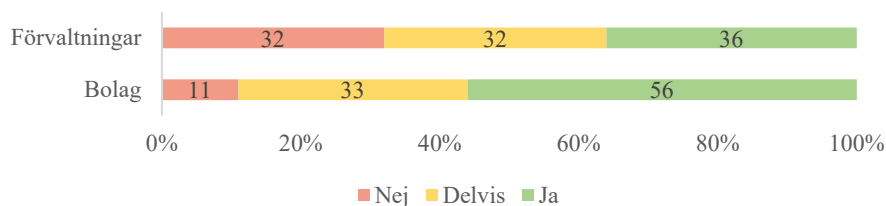
Figur 12 Visar vilka bolag som når upp till kraven i avsnitt ”Skapa förutsättningar”

4.2.2 Planering

Kapitel 3 ”Planering” i anvisning för systematisk miljöledning innehåller fem krav som i denna rapport delats in i sju mätbara bedömningsgrunder. Nämnt och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- Utifrån grunduppdrag och stadens betydande miljöaspekter, kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöaspekter
- Utifrån kartläggningen bedöma vilka miljöaspekter som är betydande
- Utifrån sin bedömning av miljöaspekter bedöma vilka av Göteborgs Stads planerande och reglerande styrdokument som är viktiga för verksamheten
- Utifrån sin kartläggning och bedömning bedöma behovet av egna reglerande styrdokument
- Utifrån sin verksamhets betydande miljöpåverkan, risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning prioritera miljömål och resurser som inkluderas i den egna verksamhetens budget och planer
- Fastställa behov av interna kontroller och granskningar
- Bedöma miljörisker och på lämpligt sätt förebygga eller planera för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar

Utifrån grunduppdrag och stadens betydande miljöaspekter, kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöaspekter

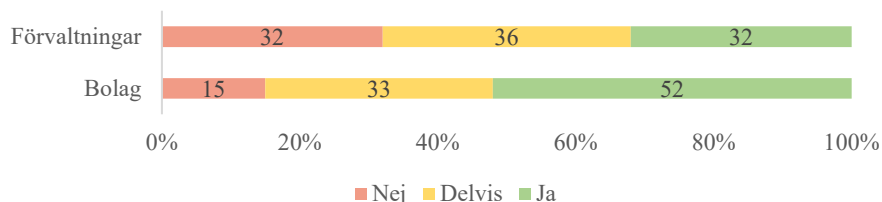
Figur 13. Visar andel förvaltningar och bolag som utifrån grunduppdrag och stadens betydande miljöaspekter har kartlagt verksamhetens direkta och indirekta miljöaspekter

Många av de förvaltningar och bolag som har kartlagt sin verksamhets miljöpåverkan har gjort det enligt en metod för certifiering eller diplomerings av sitt miljöarbete. I de flesta fallen är det enligt ISO 14001 och Svensk Miljöbas Miljödiplomerings. De förvaltningar som kartlagt sin miljöpåverkan har oftast gjort det genom att göra så kallade miljöutredningar, vars syfte är att ge ett nuläge och där en kartläggning ingår. Ofta görs denna kartläggning i miljöutredningen utifrån färdigbestämda miljöpåverkansområden som till exempel kemikalier, transporter och avfall. Många av bolagen som har kartlagt har inte gjort det i samband med miljöutredningar och dessa kartläggningar har oftast gjorts utifrån verksamhetens processer och aktiviteter. Några bolag har även integrerat, eller arbetar med att integrera, sina miljörisker i sin kartläggning av miljöpåverkan.

Många av de förvaltningar och bolag som endast delvis har kartlagt, har bedömt att deras kartläggningar alternativt miljöutredningar inte riktigt är aktuella eller behöver göras mer omfattande. De flesta har också avsatt resurser och arbetar med att förbättra och göra om sina kartläggningar. Det gäller även många av de nya förvaltningarna som har påbörjat sina kartläggningar och inte nått ända fram. Ett par förvaltningar och bolag har endast kartlagt sin direkta miljöpåverkan och behöver komplettera med den indirekta.

Några bolag har precis avsatt resurser och planerar att göra en kartläggning under våren 2022, men inte påbörjat arbetet. Ett par förvaltningar och bolag har inte gjort någon formell kartläggning och har inga planer på att göra det under våren, utan anser att de vet hur de påverkar miljön ändå.

Utifrån kartläggningen bedöma vilka miljöaspekter som är betydande

Figur 14. Visar andel förvaltningar och bolag som utifrån kartläggningen har bedömt vilka miljöaspekter som är betydande

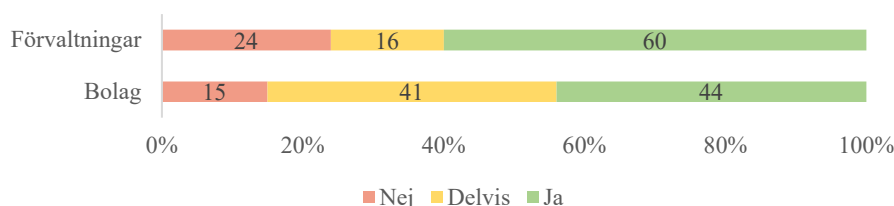
De förvaltningar och bolag som har kartlagt sin miljöpåverkan formellt, har också oftast bedömt sin miljöpåverkan. Vilken metod som har använts för att

bedöma omfattningen av miljöpåverkan varierar. Bolagen har många gånger utarbetat en egen matris där aktiviteter, processer och uppdrag är själva miljöaspekterna som bedömts, medan flera förvaltningar har genomfört miljöutredningar utifrån miljöpåverkansområden (kemikalier, transport, avfall med mera) och fått ett nuläge som de sedan har gjort en bedömning utifrån. Det varierar även vilka bedömningskategorier som använts för att bedöma miljöpåverkan och miljöaspekter samt hur de kvantifierats. Några exempel på bedömningskategorier är omfattning, miljöpåverkan, rådighet, varaktighet och utbredning.

Flera förvaltningar och bolag har påbörjat sitt arbete med att kartlägga eller göra om sin kartläggning av sin miljöpåverkan och har därmed inte kommit till bedömningen än. Många som gör om sina kartläggningar känner till sina betydande miljöaspekter. Ett par förvaltningar och bolag har endast kartlagt och bedömt sin direkta miljöpåverkan. Det finns några bolag som tycker sig ha gjort en tillräcklig bedömning även om det saknas en formell kartläggning.

De förvaltningar och bolag som inte har bedömt sin miljöpåverkan har antingen inte kartlagt sin miljöpåverkan eller har gjort en kartläggning men inte kommit till bedömningen än. Några tycker sig vara för små för att göra det eller bedömer att de inte har resurser till att göra det.

Utifrån sin bedömning av miljöaspekter bedömt vilka av Göteborgs Stads planerande och reglerande styrdokument som är viktiga för verksamheten

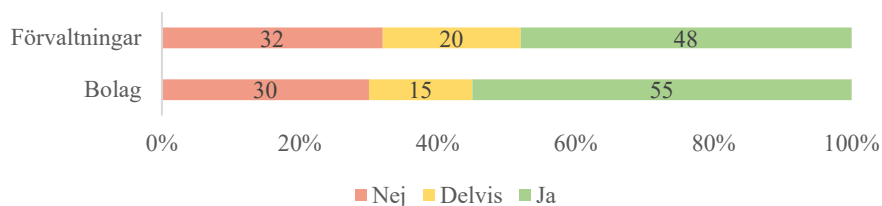
Figur 15. Visar andelen förvaltningar och bolag som utifrån sin bedömning av miljöaspekter bedömt vilka av Göteborgs Stads planerande och reglerande styrdokument som är viktiga för verksamheten

De förvaltningar och bolag som har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan har också oftast gjort en genomsyn av stadens styrdokument och bedömt vilka som är relevanta utifrån deras betydande miljöaspekter.

De flesta förvaltningar och bolag som delvis har bedömt vilka av stadens styrdokument som är viktiga för verksamheten har påbörjat arbetet men har inte kommit hela vägen med att göra en genomsyn. Några bolag tycker sig delvis veta vilka styrdokument som är relevanta utan att formellt ha kartlagt eller bedömt sin miljöpåverkan.

De förvaltningar och bolag som inte har kartlagt eller bedömt har heller inte identifierat vilka styrdokument som är relevanta för verksamheten.

Utifrån sin kartläggning och bedömning identifierat behovet av egna reglerande styrdokument

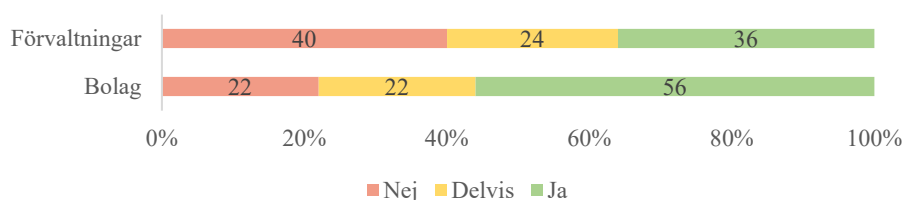
Figur 16. Visar andel förvaltningar och bolag som utifrån sin kartläggning och bedömning identifierat behovet av egna reglerande styrdokument

Det går att konstatera att de förvaltningar och bolag som har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan också, utifrån resultatet, har identifierat behovet av egna reglerande styrdokument. De har också, i de flesta fall, tagit fram och beslutat om flera olika reglerande styrdokument. Några förvaltningar och bolag som endast delvis har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan har dock redan sett över och bedömt vilka behov som finns av egna reglerande styrdokument utifrån sitt grunduppdrag.

De förvaltningar och bolag som delvis har bedömt behovet av egna reglerande styrdokument är de som under året har påbörjat sitt arbete med att implementera systematiskt miljöarbete eller valt att göra en omstart av sitt miljöarbete. De har i många fall tagit fram några reglerande styrdokument men kommer att behöva modifiera dessa och/eller ta fram flera när de har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan.

Flera verksamheter, framför allt förvaltningar, har inte kommit så långt i sitt miljöarbete och saknar kartläggning och bedömning av sin miljöpåverkan. De har inte heller bedömt behovet av egna reglerande styrdokument. Flera har dock planerat att göra detta så fort dessa delar är på plats.

Utifrån sin verksamhets betydande miljöpåverkan, risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning prioriterat miljömål och resurser som inkluderas i den egna verksamhetens budget och planer

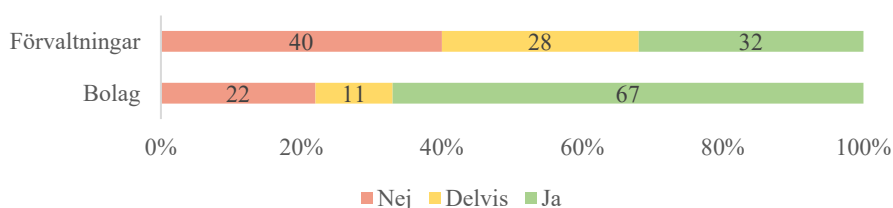
Figur 17. Visar andel förvaltningar och bolag som utifrån sin verksamhets betydande miljöpåverkan, risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning prioriterat miljömål och resurser som inkluderas i den egna verksamhetens budget och planer

De förvaltningar och bolag som har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan samt bedömt vilka planerande styrdokument som är relevanta, har också utifrån detta prioriterat de miljömål och resurser som är relevanta för verksamheten samt satt egna lokala miljömål.

De flesta förvaltningar och bolag som endast delvis har prioriterat miljömål och resurser har påbörjat arbetet men inte kommit så långt än. Det gäller framför allt de nya förvaltningarna och de förvaltningar och bolag som gjort en omstart av sitt miljöarbete. Gemensamt för dessa är att de har planerat att göra detta under år 2022.

De förvaltningar och bolag som inte har kartlagt eller bedömt av sin miljöpåverkan har oftast inte heller prioriterat mål och åtgärder utifrån detta. Några förvaltningar och bolag som har gjort en omstart eller endast påbörjat sitt miljöarbete under året har inte kommit så långt ännu men de flesta har planer på att genomföra det under år 2022. Det finns ett par bolag och förvaltningar där det är oklart om det finns planer på att åtgärda detta under år 2022.

Fastställt behov av interna kontroller och granskningar

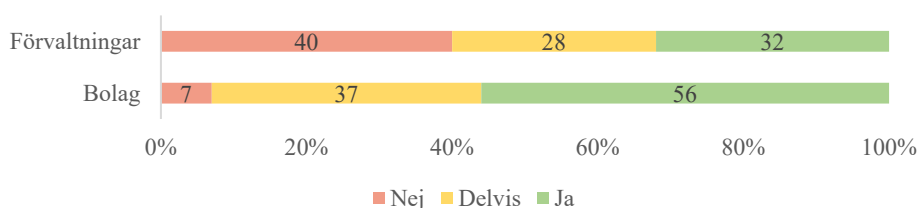

Figur 18. Visar andel förvaltningar och bolag som har fastställt behov av interna kontroller och granskningar

De finns flera förvaltningar och bolag som har fått ordning på större delen av hela avsnittet planering och har då även systematiska interna kontroller. Några förvaltningar och bolag har påbörjat och endast delvis fått delar på plats, men har ändå fastställt behovet av kontroller och granskningar. Gemensamt med de förvaltningar och bolag som delvis har fastställt behovet av interna kontroller är att de under året har påbörjat arbetet med att implementera ett systematiskt miljöarbete. De har inte kommit så långt att de har haft tillräckligt underlag för att fastställa behovet av interna kontroller.

Många av de förvaltningar som inte fastställt behovet av interna kontroller och granskningar är nya och har inte kommit så långt i sitt arbete. Det finns ett par äldre förvaltningar som inte heller har kommit igång riktigt. De bolag som inte har fastställt behovet har antingen påbörjat sitt systematiska miljöarbete under året eller gjort en omstart och inte kommit dit än. Det finns några förvaltningar och bolag som inte har kommit igång alls med sitt miljöarbete.

Bedöma miljörisker och på lämpligt sätt förebygga eller planera för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar

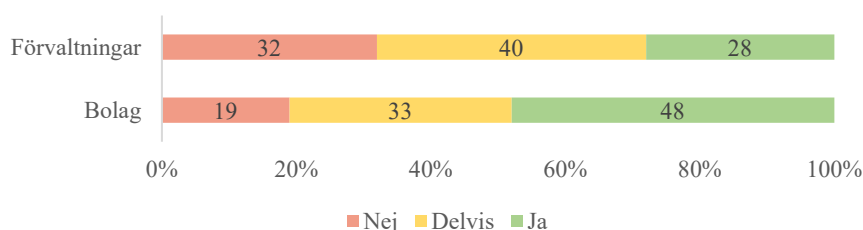

Figur 19. Visar andel förvaltningar och bolag som har bedömt miljörisker och på lämpligt sätt förebyggat och planerat för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar

De förvaltningar och bolag som har ett systematiskt miljöarbete på plats har också bedömt miljörisker och förebyggt dessa. De finns några förvaltningar och bolag som har bedömt sina miljörisker utan att ha ett fungerande systematiskt miljöarbete.

De nya förvaltningarna har i de flesta fall endast påbörjat arbetet med att implementera ett systematiskt miljöarbete och inte kommit till att bedöma miljörisker. Det samma gäller även flera av bolagen. Dock har några förvaltningar och bolag, som inte har kommit igång med sitt miljöarbete, sedan tidigare delvis bedömt sina miljörisker. Flera förvaltningar och bolag har bedömt miljörisker i annat sammanhang än just i sitt systematiska miljöarbete.

Sammanställning av hur stor andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i avsnitt "Planering"

Figur 20. Visar andel förvaltningar och bolag som uppnår kraven i avsnitt "Planering"

Fler bolag än förvaltningar har fått hela avsnittet planering på plats. De flesta förvaltningar och bolag har antingen fått alla delar eller delvis fått alla delar på plats. Många av de som antingen har fått allt på plats eller inte riktigt kommit så långt har ambitiösa planer på att lösa detta under år 2022. Väldigt få förvaltningar och bolag saknar helt planer på att genomföra aktiviteter under kommande år för att uppnå kraven.

Det går att konstatera att det finns en del skillnader, framför allt mellan förvaltningar och bolag men även mellan förvaltningar och bolag sinsemellan, om vad som förväntas för att uppnå kraven och vad som är en rimlig nivå. Det går även att konstatera att kunskapen i förvaltningarna och bolagen kring avsnittet planering i ett systematiskt miljöarbete varierar.

Förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Planering"

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp och upphandling	Intraservice
	Lokalförvaltningen	Miljöförvaltningen	Park- och naturförvaltningen
	Trafikkontoret		
Delvis	Förskoleförvaltningen	Konsument- och medborgarservice	Kretslopp och vatten
	Socialförvaltningen Hisingen	Socialförvaltningen Sydväst	Stadsbyggnadskontoret
	Stadsledningskontoret	Utbildningsförvaltningen	Valnämndens kansli
	Äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen		
Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Fastighetskontoret	Förvaltningen för funktionsstöd
	Grundskoleförvaltningen	Kulturförvaltningen	Regionarkivet
	Socialförvaltningen Centrum	Socialförvaltningen Nordost	

Figur 21 Visar vilka förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Planering"

Bolag som når upp till kraven i avsnitt "Planering"

Ja	Bostadsbolaget	Business Region Göteborg	Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
	Got Event	Gryaab	Göteborg Energi
	Göteborgs Hamn	Göteborgs Spårvägar	Göteborgs Stads Leasing
	Göteborgs Stads Parkering	Higab	Liseberg
	Renova		
Delvis	Bostads AB Poseidon	Egnahemsbolaget	Familjebostäder
	Framtiden Byggutveckling	Försäkrings AB Göta Lejon	GREFAB
	Stadsteatern	Störningsjouren	Älvstranden Utveckling
Nej	AB Framtiden	Boplats Göteborg	Gårdstensbostäder
	Göteborg & Co	Göteborgs Stadshus AB	

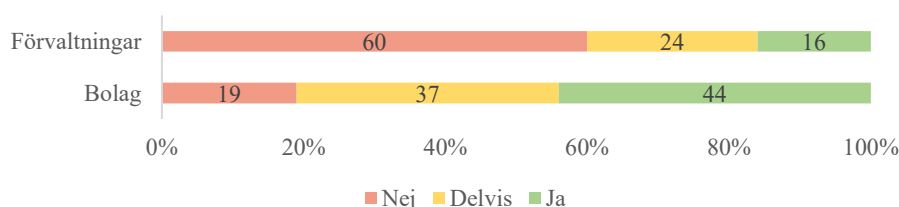
Figur 22 Visar vilka bolag som når upp till kraven i avsnitt "Planering"

4.2.3 Genomförande

Kapitel 4 ”Genomförande” i anvisning för systematisk miljöledning innehåller tre krav. Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- Säkerställa att lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner efterlevs
- Säkerställa att avvikelser hanteras samt mål och åtgärder korrigeras vid behov
- Att allvarliga avvikelser rapporteras vidare till central nivå

Säkerställer att lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner efterlevs

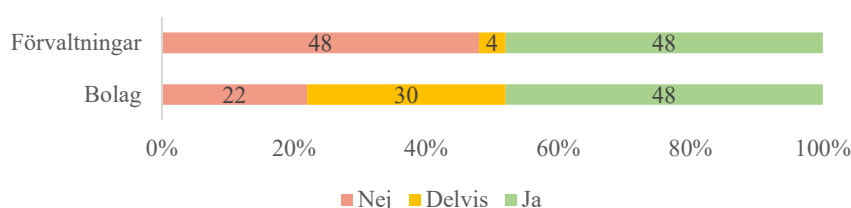
Figur 23. Visar andel förvaltningar och bolag som säkerställer att lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner efterlevs

De förvaltningar och bolag som har säkerställt att lagkrav och andra krav inom miljöområdet efterlevs har oftast rutiner för det, samt kommunicerar det vidare till berörda inom verksamheten. Några bolag har återkommande systematiska lagefterlevnadskontroller.

De flesta förvaltningar och bolag som delvis säkerställer att lagkrav och andra bindande krav inom miljöområdet efterlevs har rutiner för vissa specifika områden men inte för alla. Några har rutiner som de bedömer att de behöver utveckla. Några förvaltningar och bolag planerar att införa stickkontroller för att få en bättre systematik i lagefterlevnad.

De förvaltningar och bolag som inte har säkerställt att lagkrav och andra bindande krav efterlevs bedömer själva att de inte har inte kommit så långt i sitt systematiska miljöarbete. De allra flesta planerar att säkerställa detta under nästkommande år.

Säkerställer att avvikelser hanteras samt mål och åtgärder korrigeras vid behov

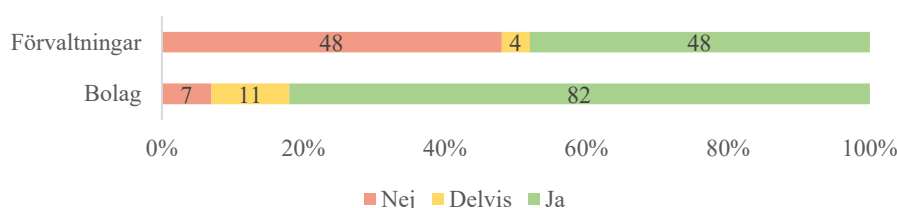
Figur 24. Visar andel förvaltningar och bolag som säkerställer att avvikelser hanteras samt mål och åtgärder korrigeras vid behov

De förvaltningar och bolag som säkerställer att avvikelser hanteras och mål och åtgärder korrigeras har oftast sedan tidigare ett fungerande systematiskt miljöarbete. Några av förvaltningarna och bolagen har ett avvikelshanteringssystem där avvikelser inom miljöområdet hanteras. Fler bolag än förvaltningar har ett sådant system. Vilken nivå av avvikelser som redovisas varierar.

Några förvaltningar och bolag har delvis säkerställt att avvikelser hanteras och mål och åtgärder korrigeras. En del av dem har rutiner för avvikelser generellt eller avvikelshanteringssystem men har ännu inte inkluderat miljö i dessa. Andra har rutiner men bedömer själva att de behöver utveckla dessa rutiner.

De förvaltningar och bolag som ännu inte säkerställer att avvikelser hanteras och mål och åtgärder korrigeras, har inte kommit så långt i sitt systematiska miljöarbete. De allra flesta planerar att genomföra aktiviteter för att uppnå detta krav under år 2022.

Att allvarliga avvikelser rapporteras vidare till central nivå

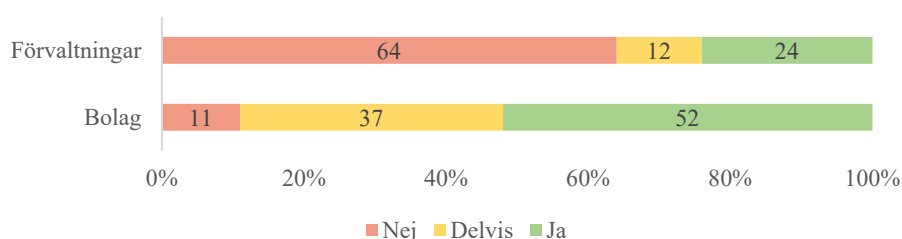
Figur 25. Visar andel förvaltningar och bolag som rapporterar vidare allvarliga avvikelser till central nivå

De förvaltningar och bolag som rapporterar allvarliga avvikelser till central nivå har sedan tidigare ett systematiskt miljöarbete och har rutiner för att hantera detta. Om några allvarliga avvikelser inom miljöområdet har rapporterats det senaste året diskuterades inte.

De förvaltningar och bolag som säger att de delvis rapporterar allvarliga avvikelser till central nivå har rutiner för det men behöver utveckla dessa rutiner.

De förvaltningar och bolag som inte rapporterar allvarliga avvikelser har ännu inte kommit så långt i sitt systematiska miljöarbete.

Sammanställning av hur stor andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i avsnitt "Genomförande"

Figur 26. Visar andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i avsnitt "Genomförande"

Majoriteten av förvaltningarna har inte kommit så här långt med sitt systematiska miljöarbete och kan därför inte anses uppnå kraven och arbeta med ett systematiskt genomförande.

Mer än hälften av bolagen når upp till kraven för avsnittet "Genomförande" eller gör det delvis, vilket helt enkelt beror på att bolagen generellt har kommit längre med sitt systematiska miljöarbete

Förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Genomförande"

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp och upphandling	Lokalförvaltningen
	Miljöförvaltningen	Park- och naturförvaltningen	Trafikkontoret
Delvis	Intraservice	Konsument- och medborgarservice	Stadsbyggnadskontoret
Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Fastighetskontoret	Förskoleförvaltningen
	Förvaltningen för funktionsstöd	Grundskoleförvaltningen	Kretslopp och vatten
	Kulturförvaltningen	Regionarkivet	Socialförvaltningen Centrum
	Socialförvaltningen Hisingen	Socialförvaltningen Nordost	Socialförvaltningen Sydväst
	Stadsledningskontoret	Utbildningsförvaltningen	Valnämndens kansli
	Äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen		

Figur 27 Visar vilka förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Genomförande"

Bolag som når upp till kraven i avsnitt "Genomförande"

Ja	Bostadsbolaget	Business Region Göteborg	Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
	Got Event	Gryaab	Göteborg Energi
	Göteborgs Hamn	Göteborgs Spårvägar	Göteborgs Stads Leasing
	Göteborgs Stads Parkering	Higab	Liseberg
	Renova	Stadsteatern	
Delvis	AB Framtiden	Bostads AB Poseidon	Egnahemsbolaget
	Familjebostäder	Framtiden Byggutveckling	Försäkrings AB Göta Lejon
	GREFAB	Gårdstensbostäder	Störningsjouren
	Älvstranden Utveckling		
Nej	Boplatz Göteborg	Göteborg & Co	Göteborgs Stadshus AB

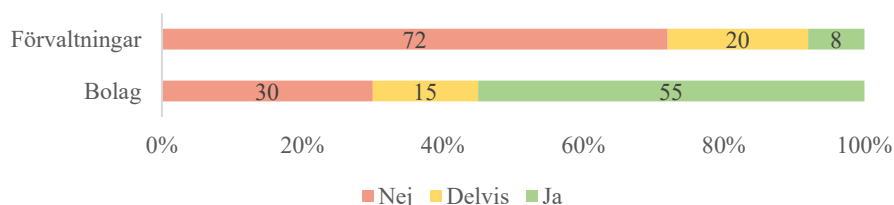
Figur 28 Visar vilka bolag som når upp till kraven i avsnitt "Genomförande"

4.2.4 Uppföljning och rapportering

Kapitel 5 "Uppföljning och rapportering" i anvisning för systematisk miljöledning innehåller tre krav. Krav 5.2 b har delats upp i två krav och krav 5.2 c ingår inte i årets rapport. Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- Följa upp mål och åtgärder i budget och i egna planer
- Utvärdera effektiviteten i det egna systematiska miljöarbetet (5.2 b)
- Utföra interna kontroller och granskningar (5.2 b)

Följer upp mål och åtgärder i budget och i egna planer

Figur 29. Visar andel förvaltningar och bolag som följer upp mål och åtgärder i budget och i egna planer

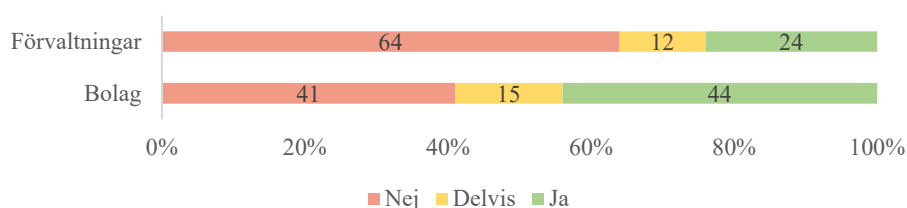
De förvaltningar och bolag som följer upp sina mål och åtgärder i sina respektive budgetar och även i egna framtagna planer gör detta flera gånger under året. Framför allt är det lokala mål med kopplade åtgärder och indikatorer

som följs upp löpande. Flera av de förvaltningar och bolag som uppfyller kraven saknar dock ofta en tydlig koppling till stadens gemensamma mål, vilka återfinns i stadens planerande styrande dokument.

Förvaltningar och bolag som delvis följer upp mål och åtgärder i budget och i egna planer gör det på olika sätt under året. Det är oftast ingen systematisk uppföljning, utan uppföljning av specifika mål, åtgärder eller aktiviteter. Flera av stadens planerande styrande dokument, som innehåller mål, är oftast inte integrerade helt eller alls i uppföljningen.

De förvaltningar och bolag som inte följer upp mål och åtgärder i budget samt i egna planer har oftast endast påbörjat delar av arbetet med att implementera miljöledningssystemet under året. De befinner sig oftast i en fas där de ska skapa förutsättningar och planera arbetet. Det finns indikationer på att några förvaltningar och bolag bedömer att de har så liten miljöpåverkan att de inte har behov av ett miljöledningssystem. De anser att deras huvudsakliga roll vid till exempel uppföljning är att rapportera verksamhetens avvikelse till styrelse eller nämnd.

Utvärderar effektiviteten i det egna systematiska miljöarbetet

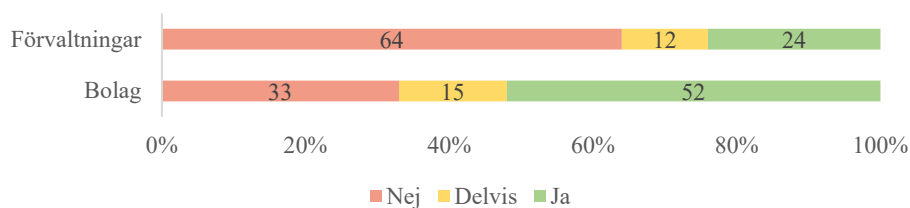
Figur 30. Visar andel förvaltningar och bolag som utvärderar effektiviteten i det egna systematiska miljöarbetet

De förvaltningar och bolag som har ett systematiskt miljöarbete på plats utvärderar också effektiviteten av detta och gör det ofta några gånger under året. Utvärderingen utförs på olika sätt och i olika konstellationer och varierar lite mellan de olika förvaltningarna och bolagen.

De förvaltningar och bolag som delvis utvärderar har oftast ingen systematisk uppföljning utan gör mer punktinsatser kopplat till verksamhetens generella uppföljning. Flera arbetar dock med att planera hur de ska kunna utvärdera effektiviteten i samband med sin ordinarie uppföljning.

De förvaltningar och bolag som inte utvärderar effektiviteten av sitt systematiska miljöarbete har inte kommit så långt och har inte fått alla delar på plats. De flesta befinner sig i en fas där de skapar förutsättningar och planerar arbetet. Några få förvaltningar och bolag har inte påbörjat arbetet med att skapa ett systematiskt miljöarbete alls.

Utför interna kontroller och granskningar

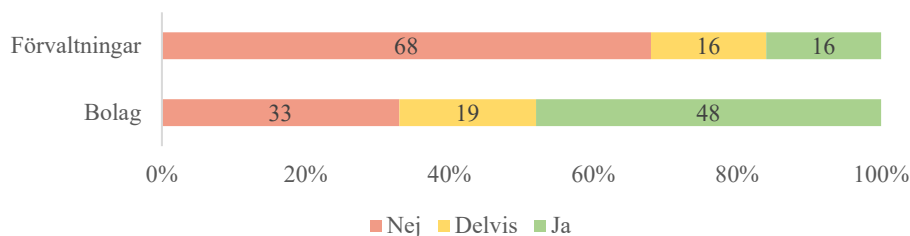
Figur 31. Visar andel förvaltningar och bolag som utför interna kontroller och granskningar

De flesta förvaltningar och bolag som utför interna kontroller och granskningar gör det genom interna och externa revisioner. Ofta görs det löpande några gånger under året.

De förvaltningar och bolag som endast delvis uppfyller kravet arbetar inte systematiskt med de interna kontrollerna inom den ekologiska dimensionen, utan många gånger görs det punktinsatser kopplat till verksamhetens ordinarie interna kontroll.

De förvaltningar och bolag som inte utför interna kontroller och granskningar har oftast inte kommit så långt med att införa ett systematiskt miljöarbete. De flesta har endast påbörjat arbetet och befinner sig i en fas där de skapar förutsättningar och planerar arbetet. Några få verksamheter har inte påbörjat implementeringen av sitt systematiska miljöarbete.

Sammanställning av hur stor andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i avsnitt "Uppföljning och rapportering"

Figur 32. Visar andel förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Uppföljning och rapportering"

Majoriteten av förvaltningarna har inte kommit så här långt med sitt systematiska miljöarbete och kan därför inte ännu arbeta systematiskt med "Uppföljning och rapportering.". De förvaltningar som uppfyller kraven har oftast någon form av miljöcertifiering eller miljödiplomerings.

De flesta bolag når upp eller når delvis upp till kraven i uppföljning och rapportering, vilket beror på att bolagen har kommit längre med sitt systematiska miljöarbete. Fler bolag än förvaltningar har också arbetat längre med ett systematiskt miljöarbete och fler har även en miljöcertifiering eller miljödiplomerings.

Förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Uppföljning och rapportering"

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp och upphandling	Miljöförvaltningen
	Park- och naturförvaltningen		
Delvis	Intraservice	Konsument- och medborgarservice	Lokalförvaltningen
	Trafikkontoret		
Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Fastighetskontoret	Förskoleförvaltningen
	Förvaltningen för funktionsstöd	Grundskoleförvaltningen	Kretslopp och vatten
	Kulturförvaltningen	Regionarkivet	Socialförvaltningen Centrum
	Socialförvaltningen Hisingen	Socialförvaltningen Nordost	Socialförvaltningen Sydväst
	Stadsbyggnadskontoret	Stadsledningskontoret	Utbildningsförvaltningen
	Valnämndens kansli	Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen	

Figur 33 Visar vilka förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Uppföljning och rapportering"

Bolag som når upp till kraven i avsnitt "Uppföljning och rapportering"

Ja	Bostadsbolaget	Business Region Göteborg	Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
	Got Event	Gryaab	Göteborg Energi
	Göteborgs Hamn	Göteborgs Spårvägar	Göteborgs Stads Leasing
	Higab	Liseberg	Renova
	Stadsteatern		
Delvis	AB Framtiden	Framtiden Byggutveckling	GREFAB
	Göteborgs Stads Parkering	Älvstranden Utveckling	
Nej	Boplatz Göteborg	Bostads AB Poseidon	Egnahemsbolaget
	Familjebostäder	Försäkrings AB Göta Lejon	Gårdstensbostäder
	Göteborg & Co	Göteborgs Stadshus AB	Störningsjouren

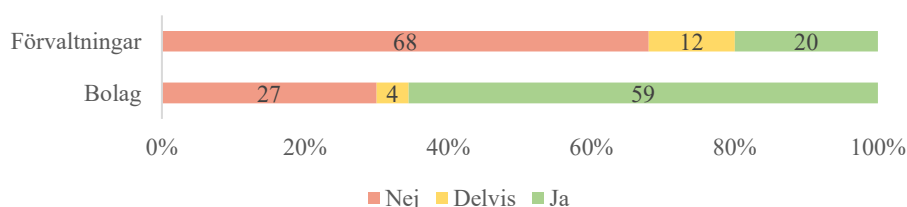
Figur 34 Visar vilka bolag som når upp till kraven i avsnitt "Uppföljning och rapportering"

4.2.5 Förbättring och utveckling

Kapitel 6 "Förbättring och utveckling" i anvisning för systematisk miljöledning innehåller två krav som i denna rapport delats in i tre mätbara bedömningsgrunder. Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- Utifrån uppföljning och utvärdering fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet
- Avsätta nödvändiga resurser och åtgärder för att säkerställa åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet
- Ledningen följer aktivt förbättringsarbetet och korregerar vid behov samt utvärderar om det når avsedda effekter

Utifrån uppföljning och utvärdering fattar beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet

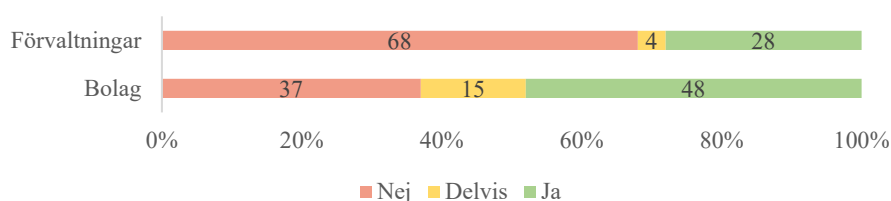
Figur 35. Visar andel förvaltningar och bolag som utifrån uppföljning och utvärdering fattar beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet

De förvaltningar och bolag som fattar beslut om åtgärder utifrån uppföljning och utvärdering har oftast ett systematiskt miljöarbete på plats och har även rutiner som hanterar detta krav. Åtgärderna ligger ofta till grund för de mål som tas fram i kommande års verksamhetsplanering eller motsvarande.

Flera av de förvaltningar och bolag som delvis uppnår kraven saknar systematik i sitt miljöarbete och oftast finns det en dålig koppling till övriga delar i deras miljöarbete. De flesta av dessa förvaltningar och bolag har påbörjat ett arbete för att skapa en systematik för att uppnå kravet. Några har i stort sett förutsättningarna för att uppnå kravet men ser själva att det behöver arbeta mer för att säkerställa att systematiken fungerar.

De förvaltningar och bolag som inte fattar beslut om åtgärder utifrån uppföljning och utvärdering saknar ett integrerat systematiskt miljöarbete.

Avsätter nödvändiga resurser och åtgärder för att säkerställa åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet

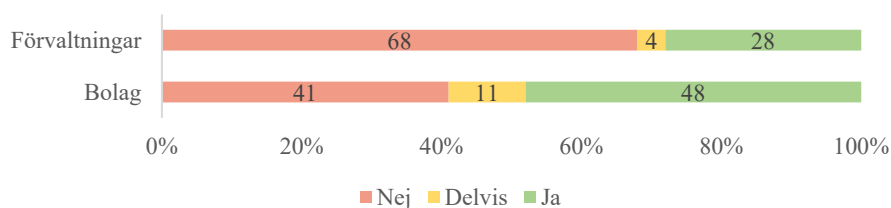
Figur 36. Visar andel förvaltningar och bolag som avsätter nödvändiga resurser och åtgärder för att säkerställa åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet

En större andel bolag och liten andel förvaltningar bedömer själva att de avsätter nödvändiga resurser för åtgärder för förbättring. Dessa förvaltningar och bolag har också oftast alla delar av ett systematiskt miljöarbete på plats.

De få förvaltningar och bolag som delvis avsätter nödvändiga resurser för åtgärder för förbättring anser att miljöfrågor inte är prioritet och att det ibland uppstår målkonflikter. Det finns dock ofta ingen systematik i resurssättningen utan det varierar från år till år.

Förvaltningar och bolag som inte avsätter nödvändiga resurser för åtgärder för förbättring har i dagsläget inget integrerat systematiskt miljöarbete.

Ledningen följer aktivt förbättringsarbetet och korrigerar vid behov samt utvärderar om det når avsedda effekter

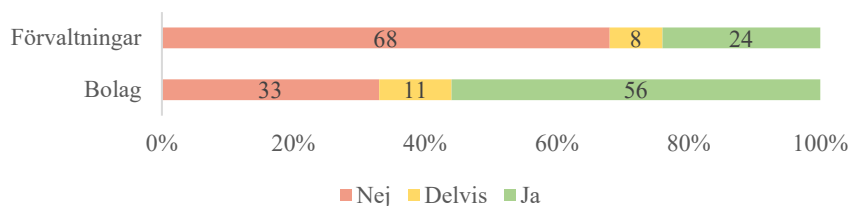
Figur 37. Visar andel förvaltningar och bolag vars ledning aktivt följer förbättringsarbetet och korrigerar vid behov samt utvärderar om det når avsedd effekt

De förvaltningar och bolag vars ledning aktivt följer förbättringsarbetet och som korrigerar vid behov har oftast rutiner för detta. Hur ofta avstämningar och återkopplingar genomförs med ledningen varierar, men det sker regelbundet. Några ledningsgrupper har miljö som en stående punkt. Andra har avstämningar vid behov. I några förvaltningar och bolag ingår även miljö- eller hållbarhetssamordnaren/-strategen i ledningsgruppen.

Hos några få förvaltningar och bolag följer ledningen delvis aktivt verksamhetens förbättringsbehov men oftast saknas löpande korrigering utifrån identifierade behov. Systematik saknas också oftast och de flesta förvaltningar och bolag ser en möjlighet att förbättra detta arbete och har även påbörjat ett arbete med att säkerställa att de uppfyller kravet.

De förvaltningar och bolag vars ledning inte aktivt följer förbättringsarbetet har inget systematiskt miljöarbete på plats och några prioriterar inte miljöarbetet. De flesta har påbörjat implementeringen av ett systematiskt miljöarbete men inte kommit så långt att de uppnår kravet.

Sammanställning av hur stor andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i avsnitt "Förbättring och utveckling"

Figur 38. Visar andel förvaltningar och bolag som når upp till kraven i avsnitt "Förbättring och utveckling"

Majoriteten av förvaltningarna har inte kommit så långt i sitt systematiska miljöarbete och kan därför inte ännu arbeta med förbättring och utveckling. De befinner sig oftast i avsnitten skapa förutsättningar och planering.

Mer än hälften av bolagen når upp eller når delvis upp till kraven i avsnittet förbättring och utveckling, vilket beror på att bolagen generellt har kommit längre med sitt systematiska miljöarbete. De flesta bolag som inte når upp till kraven har påbörjat arbetet med att införa ett systematiskt miljöarbete och några har valt att göra ett omtag av sitt ledningssystem.

Några få förvaltningar och bolag saknar en plan och arbete för att ta hand om detta krav.

Förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Förbättring och utveckling"

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp och upphandling	Intraservice
	Lokalförvaltningen	Miljöförvaltningen	Park- och naturförvaltningen
Delvis	Fastighetskontoret	Konsument- och medborgarservice	
Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Förskoleförvaltningen	Förvaltningen för funktionsstöd
	Grundskoleförvaltningen	Kretslopp och vatten	Kulturförvaltningen
	Regionarkivet	Socialförvaltningen Centrum	Socialförvaltningen Hisingen
	Socialförvaltningen Nordost	Socialförvaltningen Sydväst	Stadsbyggnadskontoret
	Stadsledningskontoret	Trafikkontoret	Utbildningsförvaltningen
	Valnämndens kansli	Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen	

Figur 39 Visar vilka förvaltningar som når upp till kraven i avsnitt "Förbättring och utveckling"

Bolag som når upp till kraven i avsnitt "Förbättring och utveckling"

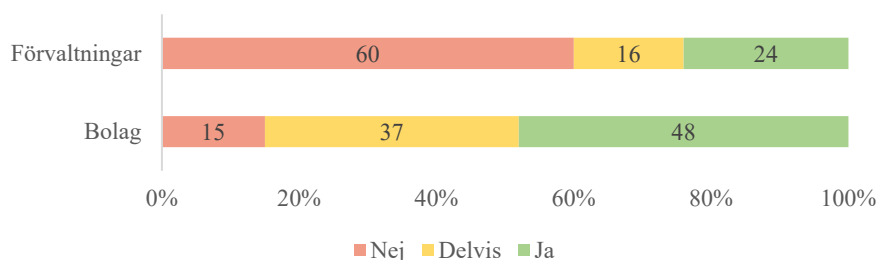
Ja	Bostadsbolaget	Business Region Göteborg	Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
	Got Event	GREFAB	Gryaab
	Göteborg Energi	Göteborgs Hamn	Göteborgs Spårvägar
	Göteborgs Stads Leasing	Göteborgs Stads Parkering	Higab
	Liseberg	Renova	Älvstranden Utveckling

Delvis	AB Framtiden	Boplatz Göteborg	Stadsteatern
---------------	--------------	------------------	--------------

Nej	Bostads AB Poseidon	Egnahemsbolaget	Familjebostäder
	Framtiden Byggutveckling	Försäkrings AB Göta Lejon	Gårdstensbostäder
	Göteborg & Co	Göteborgs Stadshus AB	Störningsjouren

Figur 40 Visar vilka bolag som når upp till kraven i avsnitt "Förbättring och utveckling"

4.2.6 Andel som har ett systematiskt miljöarbete

Figur 41. Visar andel förvaltningar och bolag som har ett systematiskt miljöarbete

Dubbelt så många bolag som förvaltningar har ett systematiskt miljöarbete eller har delvis ett systematiskt miljöarbete. Det är också fler bolag som redan innan "Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning" beslutades arbetade systematiskt med sitt miljöarbete och oftast även har miljöcertificerat eller miljödiplmerat sin organisation. Flera förvaltningar har ny organisation och några kommer att omorganiseras under 2023. Många av de nya förvaltningarna har inte kommit så långt med sin implementering av ett systematiskt miljöarbete och några har avvaktat på grund av framtida omorganisation. Implementeringen kan dock enkelt fortsätta i de nya organisationerna. De flesta förvaltningar och bolag har goda planer på att säkerställa att alla kraven i anvisningen uppfylls under nästkommande år och att det då finns ett systematiskt miljöarbete i organisationen.

Förvaltningar som har ett systematiskt miljöarbete

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp- och upphandling	Intraservice
	Lokalförvaltningen	Miljöförvaltningen	Park- och naturförvaltningen
Delvis	Konsument- och medborgarservice	Kretslopp och vatten	Stadsbyggnadskontoret
	Trafikkontoret		
Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Fastighetskontoret	Förskoleförvaltningen
	Förvaltningen för funktionsstöd	Grundskoleförvaltningen	Kulturförvaltningen
	Regionarkivet	Socialförvaltningen Centrum	Socialförvaltningen Hisingen
	Socialförvaltningen Nordost	Socialförvaltningen Sydväst	Stadsledningskontoret
	Utbildningsförvaltningen	Valnämndens kansli	Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen

Figur 42 Visar vilka förvaltningar som har ett systematiskt miljöarbete

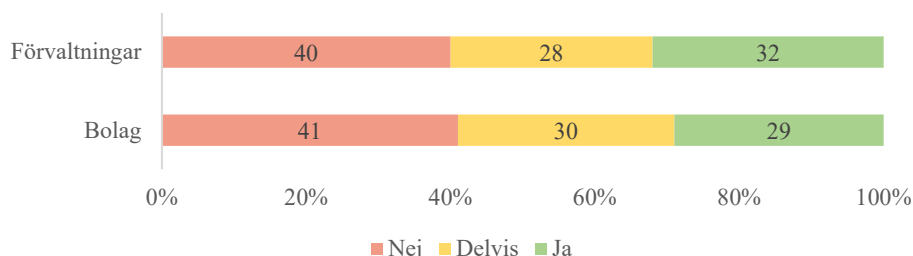
Bolag som har ett systematiskt miljöarbete

Ja	Bostadsbolaget	Business Region Göteborg	Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
	Got Event	Gryaab	Göteborg Energi
	Göteborgs Hamn	Göteborgs Spårvägar	Göteborgs Stads Leasing
	Göteborgs Stads Parkering	Higab	Liseberg
	Renova		
Delvis	AB Framtiden	Bostads AB Poseidon	Egnahemsbolaget
	Familjebostäder	Framtiden Byggutveckling	Försäkrings AB Göta Lejon
	REFAB	Stadsteatern	Störningsjouren
	Älvstranden Utveckling		
Nej	Boplats Göteborg	Gårdstensbostäder	Göteborg & Co
	Göteborgs Stadshus AB		

Figur 43 Visar vilka bolag som har ett systematiskt miljöarbete

4.3 Fokusområden för årets rådgivande revisioner

4.3.1 Kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta

Figur 44. Visar andel förvaltningar och bolag som har kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta

Några förvaltningar och bolag har gjort en helhetsbedömning av miljö- och klimatprogrammet och därmed även kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer som är relevanta för verksamheten. De flesta som gjort denna bedömning hade ett fungerande systematiskt miljöarbete där de kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan innan miljö- och klimatprogrammet beslutades. Några få förvaltningar har bedömt vilka delmål och indikatorer de berörs av trots avsaknad av ett systematiskt miljöarbete och en formell kartläggning och bedömning av sin miljöpåverkan.

Flera av de bolag som endast delvis har kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer som är relevanta för sin verksamhet har ett fungerande systematiskt miljöarbete, men har endast påbörjat arbetet med att integrera och ta hand miljö- och klimatprogrammet. De flesta förvaltningar som delvis har kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer som är relevanta för verksamheten är nya och endast hunnit påbörja arbetet.

Majoriteten av förvaltningar och bolag har inte påbörjat arbetet med att kartlägga och bedöma vilka delmål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta för sin verksamhet. Många, framför allt bolag, har dock påbörjat och planerar att ha genomfört översynen av miljö- och klimatprogrammet under år 2022. Det gäller delvis även förvaltningar, men flera av dem har inte kommit lika långt som de flesta bolag och det råder lite större osäkerhet kring disponibla resurser för detta arbete under nästkommande år. Några av framför allt förvaltningarna saknar helt en kartläggning och bedömning av sin miljöpåverkan samt har inte alls eller knappt påbörjat arbetet med att implementera ett systematiskt miljöarbete. Det är därför osäkert hur deras planer ser ut för år 2022.

Förvaltningar som har kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp och upphandling	Intraservice
	Konsument- och Medborgarservice	Kretslopp och vatten	Miljöförvaltningen
	Park- och Naturförvaltningen	Socialförvaltningen Centrum	
Delvis	Förskoleförvaltningen	Lokalförvaltningen	Socialförvaltningen Hisingen
	Socialförvaltningen Sydväst	Stadsbyggnadskontoret	Stadsledningskontoret
	Trafikkontoret		
Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Fastighetskontoret	Förvaltningen för funktionsstöd
	Grundskoleförvaltningen	Kulturförvaltningen	Regionarkivet
	Socialförvaltningen Nordost	Utbildningsförvaltningen	Valnämndens kansli
	Äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen		

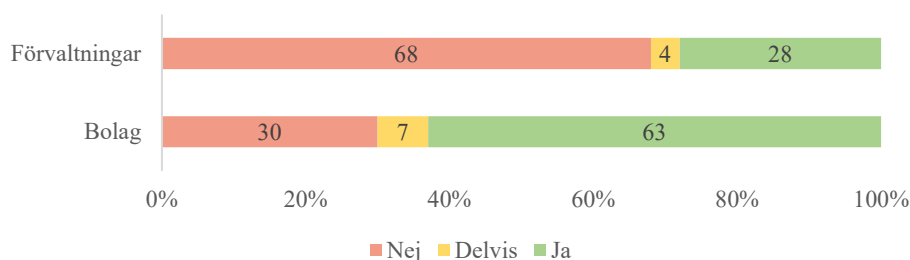
Figur 45 Visar vilka förvaltningar som har kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta

Bolag som har kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta

Ja	Bostadsbolaget	Business Region Göteborg	Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
	Gryaab	Göteborgs Spårvägar	Higab
	Liseberg	Älvstranden Utveckling	
Delvis	AB Framtiden	Framtiden Byggutveckling	Göteborg Energi
	Göteborgs Hamn	Göteborgs Stads Leasing	Göteborgs Stads Parkering
	Renova	Stadsteatern	
Nej	Boplatz Göteborg	Bostads AB Poseidon	Egnahemsbolaget
	Familjebostäder	Försäkrings AB Göta Lejon	Got Event
	GREFAB	Gårdstensbostäder	Göteborg & Co
	Göteborgs Stadshus AB	Störningsjouren	

Figur 46 Visar bolag som har kartlagt och bedömt vilka delmål och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet som är relevanta

4.3.2 Tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål

Figur 47. Visar andel förvaltningar och bolag som har tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål

De flesta förvaltningar och bolag som har tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål arbetar också redan systematiskt eller i stort sett systematiskt med sitt miljöarbete. Gemensamt för alla dessa förvaltningar och bolag är att de, både innan beslutet om verksamhetsspecifika klimatmål och efter, har egna framtagna lokala miljömål där flera har kopplingar till klimatpåverkan.

Några förvaltningar och bolag som delvis har tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål har endast påbörjat arbetet med målen. De har oftast någon form av klimatmål men många gånger saknar det koppling till verksamhetens betydande miljöpåverkan. En förvaltning hade ett förslag på ett verksamhetsspecifikt klimatmål som vid tiden av revisionen inte var beslutat av ledningen.

Fler förvaltningar än bolag har inte tagit fram något verksamhetsspecifikt klimatmål, vilket oftast beror på att förvaltningarna inte har kommit lika långt i sitt systematiska miljöarbete. Det går också att konstatera att många bolag, genom sina hållbarhetsredovisningar och genom andra krav på klimatmål, också kommit längre i sitt arbete med att få fram verksamhetsspecifika klimatmål.

Flera av de förvaltningar och bolag som inte påbörjat arbetet med verksamhetsspecifika klimatmål upplever att det är osäkert vad som förväntas av dem i både framtagandet och uppföljningen av ett verksamhetsspecifikt klimatmål. Det finns även några få förvaltningar och bolag som har ett fungerande systematiskt miljöarbete men som inte har formulerat ett verksamhetsspecifikt klimatmål.

Förvaltningar som har verksamhetsspecifika klimatmål

Ja	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Inköp och upphandling	Konsument- och medborgarservice
	Lokalförvaltningen	Miljöförvaltningen	Park- och naturförvaltningen
	Trafikkontoret		
Delvis	Stadsbyggnadskontoret		

Nej	Arbetsmarknad & vuxenutbildning	Fastighetskontoret	Förskoleförvaltningen
	Förvaltningen för funktionsstöd	Grundskoleförvaltningen	Intraservice
	Kretslopp och vatten	Kulturförvaltningen	Regionarkivet
	Socialförvaltningen Centrum	Socialförvaltningen Hisingen	Socialförvaltningen Nordost
	Socialförvaltningen Sydvest	Stadsledningskontoret	Utbildningsförvaltningen
	Valnämndens kansli	Äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen	

Figur 48 Visar vilka förvaltningar som har verksamhetsspecifika klimatmål

Bolag som har verksamhetsspecifika klimatmål

Ja	AB Framtiden	Bostadsbolaget	Egnahemsbolaget
	Familjebostäder	Framtiden Byggutveckling	Förvaltnings AB Göteborgs Lokaler
	Gryaab	Göteborg Energi	Göteborgs Hamn
	Göteborgs Spårvägar	Göteborgs Stads Leasing	Göteborgs Stads Parkering
	Higab	Liseberg	Renova
	Stadsteatern	Älvstranden Utveckling	
Delvis	Bostads AB Poseidon	Got Event	
Nej	Boplatz Göteborg	Business Region Göteborg	Försäkrings AB Göta Lejon
	GREFAB	Gårdstensbostäder	Göteborg & Co
	Göteborgs Stadshus AB	Störningsjouren	

Figur 49 Visar vilka bolag som har verksamhetsspecifika klimatmål

4.4 Behov av stöd och synpunkter på stadens miljöarbete

Vid revisionerna lämnades det utrymme för att förvaltningar och bolag skulle ha möjlighet att framföra vilket stöd de har behov av från central nivå samt framföra synpunkter och förbättringsförslag på stadens miljöarbete. Under rubrik 4.4.1 sammanfattas och listas de behov av centralt stöd som flest efterfrågar. Under rubrik 4.4.1 listas de synpunkter och förslag som har lämnats av en eller flera förvaltningar och bolag. Ingen värdering eller bedömning har gjorts för behovet av stöd eller på synpunkterna och förbättringsförslagen.

4.4.1 Sammanställning av behov av centralt stöd

Förvaltningar och bolag har framfört en eller flera saker som de behöver få stöd med. Några få har inget behov av stöd utöver det som redan finns. Nedan sammanfattas och listas de behov av centralt stöd som flest efterfrågar.

- **Utbildningar inom miljö**
Att staden ska erbjuda en grundläggande miljöutbildning och olika riktade utbildningar inom ett specifikt område eller riktade utbildningar till en specifik grupp.
- **Lagbevakning inom miljöområdet**
En gemensam lagbevakningstjänst för staden eller motsvarande inom miljöområdet, hjälp med att ta fram verksamhetsspecifika miljölaglistor och tolkningsstöd för juridiska frågor.
- **Förtydligande av verksamhetsspecifika klimatmål**
Att det ska förtydligas vad verksamhetsspecifika klimatmål innebär, hur målen ska formuleras samt om målen ska baseras på klimatberäkningar och i så fall stöd att göra klimatberäkningar.
- **Specifikt verksamhetsstöd på strategisk och operativ nivå**
Verksamhetsspecifikt stöd, strategiskt och operativt, för sitt systematiska miljöarbete från sakkunniga till exempel från miljöförvaltningen eller studenter.
- **Stöddokument för miljöarbetet**
Stöddokument för till exempel kartläggning, ansvarsfördelning, målformulering, avvikelshantering, uppföljning och utvärdering samt instruktioner för arbetet inom olika områden som omfattas av miljöledningssystemet samt gärna ett årshjul för stadens miljöarbete.
- **Samordning av styrdokument och stadens miljöarbete**
Att samordna och prioritera olika styrdokument samt samordna stadens miljöarbete och samverkan inom olika konstellationer, såsom till exempel nätverk som är förvaltnings- och stadenövergripande. Att även sammanställa goda exempel att utgå från och lyfta fram.
- **Statistik, miljödata och digitala system**
Att staden ska ha gemensamma digitala system för det systematiska miljöarbetet och ge stöd kring miljödata och statistik, samt insamling och tillhandahållande av dessa på en gemensam plattform.

- **Avtal**

Att staden ska ha avtal med externa entreprenörer för det systematiska miljöarbetet samt få hjälp med granskning och uppföljning av avtal

4.4.2 Synpunkter och förslag på stadens miljöarbete

Förvaltningar och bolag har framfört synpunkter och förslag på stadens miljöarbete. Det kan handla om till exempel synpunkter på sådant som inte fungerar och förslag på förbättringar. Nedan sammanfattas och listas de synpunkter och förslag som lämnats.

Stadens gemensamma miljöledningssystem

- Det ska finnas möjlighet att ta del av hur långt andra förvaltningar och bolag har kommit med sitt systematiska miljöarbete.
- Att ett diplom eller motsvarande för gott miljöarbete ska delas ut efter revision, som visar att en förvaltning eller bolag jobbar med miljöfrågor i staden.
- Det finns en risk att miljöledningssystemet inte fångar upp allt och att flera olika systemen används som kan skapa merarbete. Till exempel anses inte miljöledningssystemet visa hur påverkan och engagemang fångas upp bland förvaltningar och bolag.
- Miljöledningssystemet är ett bra stöd att luta sig mot när verksamheternas miljöarbete ifrågasätts internt.
- Det behövs stöd vid större organisatoriska förändringar som till exempel omorganisation av förvaltningar och pandemieffekter, eftersom miljöarbetet kan påverkas och nedprioriteras vilket försvårar efterlevnaden av anvisningens krav.

Miljö- och klimatprogrammet

- Det är svårt att identifiera om nämndernas mål går i linje med mål och delmål i miljö- och klimatprogrammet.
- Central samordning av miljö- och klimatprogrammet bör även ske för de förvaltningar och bolag som inte är utpekade som strategiansvarig eller viktig aktör.
- Det behövs fler nyckeltal och indikatorer i miljö- och klimatprogrammet. Framför allt inom mål och delmål för klimatet.
- Indikatorerna i miljö- och klimatprogrammen behöver förtydligas, till exempel för miljömärkt produkt.
- Indikatorer ska vara nedbrutna på ett jämförbart sätt inom staden för att kunna få likartad rapportering.
- Alla miljöindikatorer har i stort sett påverkats under pandemin och det behöver bli tydligt hur det ska hanteras.
- Miljö- och klimatprogrammet har för lite fokus på stadsutveckling.

Styrning och ledning av stadens miljöarbete

- Det saknas stöd och tydlighet kring vad som efterfrågas från politiken (både nämnd och styrelse) för att bedriva ett miljöarbete på flera förvaltningar och bolag. När det saknas stöd och tydlighet i vad som efterfrågas går arbetet långsamt.
- Det ska finnas möjlighet att söka miljöstimulansmedel.
- Miljöprojekt har tagits bort under de senaste åren som nu saknas och som gav effekt.
- Det ska finnas något system som hanterar och förtydligar miljöansvar i delegationsordningen.
- Miljöfrågor är viktiga men behöver sättas i relation till varje enskild verksamhet.
- Miljöstyrningen ska förbättras genom att visa och tydliggöra kopplingen mellan miljö- och klimatprogrammet, centrala och lokala miljöutredningar, miljöledningssystemet och övriga planerande och reglerande styrdokument inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Uppföljning och rapportering inom stadens miljöarbete

- Det behövs mer och tydligare information om hur uppföljning och återkoppling kring stadens gemensamma mål ska ske.
- All uppföljning för alla förvaltningar och bolag samt för den centrala nivån ska ske på samma sätt.
- Allt arbete ska följas upp i befintliga system och att alla ska använda samma system som till exempel Stratsys.
- Det är en utmaning att mäta mål, framför allt när det saknas normalår under till exempel pågående pandemi med distansarbete. Det behövs rutiner och stöd som kan hantera detta och som hjälper förvaltningar och bolag.

5 Analys och slutsatser

I det här avsnittet redovisas en analys och slutsats utifrån avsnitten nuläge och resultat.

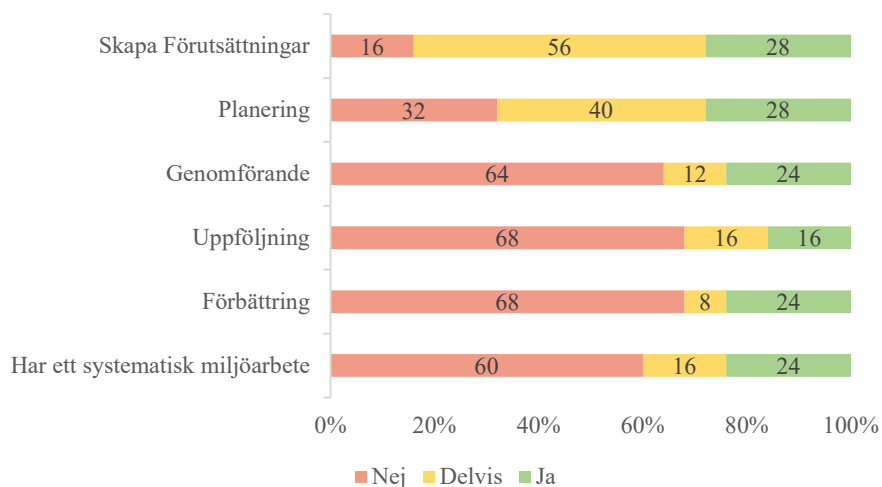
De rådgivande revisionerna har i år genomförts både utifrån miljöförvaltningens uppdrag att implementera ett stadengemensamt miljöledningssystem samt enligt kraven i stadens anvisning för systematisk miljöledning. Genom att de rådgivande revisionerna genomfördes inom uppdraget för implementeringen av det stadengemensamma miljöledningssystemet kunde flera av aktiviteterna inom uppdraget anpassas för att ge bättre underlag och förutsättningar. Till exempel kunde de informationsträffar som genomfördes under våren användas till att förbereda förvaltningars och bolagens ledningsgrupper på vad som förväntades av dem. Vidare kunde även de vägledningar och handledningar som arbetats fram ge ytterligare underlag till att förstå anvisningens krav och om vad som förväntas av de rådgivande revisionerna. Under hela året har även nätverket för miljökontaktpersoner spelat en stor roll i förberedelserna för genomförandet av de rådgivande revisionerna. Det har både varit en möjlighet för projektgruppen att nå ut till de personer i förvaltningar och bolag som hanterar det systematiska miljöarbetet och för miljö- och hållbarhetssamordnare/-strateger att ställa frågor, formulera förväntningar och gemensamt förbereda sig.

Nedan följer en analys utifrån resultatet från de rådgivande revisionerna och fokusområdena miljö- och klimatprogrammet och verksamhetsspecifika klimatomål. Efter analyserna listas slutsatser från analysen.

5.1 Analys av resultatet från de rådgivande revisionerna

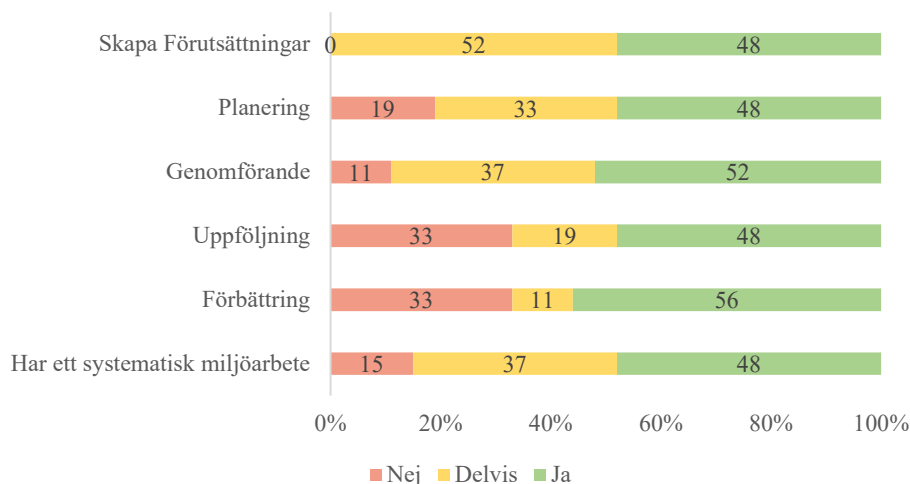
Fler bolag än förvaltningar har generellt kommit långt i sitt systematiska miljöarbete. Det beror främst på att många bolag redan innan stadens anvisning om systematiskt miljöarbete beslutades, hade implementerat ett miljöledningssystem och i flera fall även certifierat/diplomerat detta. De flesta förvaltningar hade inget systematiskt miljöarbete alls innan anvisningen beslutades och har först under året påbörjat ett arbete med att implementera ett miljöledningssystem. Flera förvaltningar är också nya och har ofta inte kommit så långt.

Bedömning av hur långt förvaltningar har kommit i sin implementering av stadens gemensamma miljöledningssystem

Figur 50. Visar hur långt förvaltningarna har kommit i implementeringen av stadens gemensamma miljöledningssystem

Bedömning av hur långt bolagen har kommit i sin implementering av stadens gemensamma miljöledningssystem

Figur 51. Visar hur långt förvaltningarna har kommit i implementeringen av stadens gemensamma miljöledningssystem

Gemensamt för de förvaltningar och bolag som inte når upp till kraven, eller endast delvis når upp till kraven, är att de inte är systematiska i sitt miljöarbete. Det går att till exempel konstatera att flera förvaltningar och bolag gör stora satsningar på att förbättra sitt miljöarbete men att de inte kopplar det till vare sig sin betydande miljöpåverkan eller sitt grunduppdrag, samt att det brister i hur dessa satsningar följs upp.

De flesta förvaltningar och alla bolag har skapat eller börjat skapa förutsättningar för det systematiska miljöarbetet. Det är positivt och en förutsättning för att arbetet med miljöledningssystemet ska kunna fungera i en organisation. De förvaltningar som inte ännu har börjat skapa förutsättningar av olika anledningar behöver göra det så snart det är möjligt, för att därefter kunna

planera sitt systematiska miljöarbete och bidra till högre grad av uppfyllelse av stadens gemensamma miljömål.

Genom att jämföra upplevelserna på informationsträffarna, och hur det såg ut då, med upplevelserna på de rådgivande revisionerna, och nuläget, går det att konstatera att många förvaltningar och bolag har gjort ett stort arbete under året. Flera förvaltningar och bolag har påbörjat ett ambitiöst arbete för att implementera ett systematiskt miljöarbete och framför allt minska sin miljöpåverkan.

Hur väl förvaltningar och bolag uppfyller anvisningens krav varierar, men bolagen har generellt kommit längre. Det kan bero på att många bolag redan innan anvisningen beslutades hade ett väl fungerande systematiskt miljöarbete och därmed arbetat fram rätt förutsättningar. Det är dock svårt att bedöma huruvida dessa förutsättningar är tillräckliga, då resultat och effekt av miljöarbetet inte har granskats under dessa inledande revisioner

Förutom att det varierar hur väl förvaltningar och bolag uppfyller kraven, varierar det även hur de tolkar och bedömer kraven och vad de innebär för sin organisation. Organisationerna i sin tur skiljer sig en del i hur stora de är och var i hållbarhetsdimensionerna de har sin betydande påverkan. Hos flera går det även att konstatera att även om bolaget eller förvaltningen har ambitioner att satsa på åtgärder inom den ekologiska dimensionen, är det inte alltid politiken håller med. I vissa fall har även ledningen och miljö- och hållbarhetssamordnaren/strategen olika syn på sin verksamhets miljöpåverkan. Det går även att se skillnader i vilka roller och ansvar som finns för miljöarbetet och hur väl insatt ledningen och politikerna är i miljöarbetet.

Då flera av bolagen och framför allt förvaltningarna saknar en formell kartläggning och bedömning av sin miljöpåverkan är det svårt för dem att få överblick av omfattningen av sitt miljöarbete och då även avsätta rätt resurser. Det gäller även för att säkerställa att rätt kunskap finns hos politikerna, ledningen och hos medarbetare – utan bra kännedom om hur den egna verksamheten påverkar miljön kan det vara svårt att veta att rätt kunskap finns.

Det är positivt att de flesta förvaltningar och bolag har god kunskap om relevant lagstiftning, även om en del brister i efterlevnadskontrollen.

För många förvaltningar och bolag krävs att de i ett första skede skapar rätt förutsättningar utifrån sin verksamhets grunduppdrag och miljöpåverkan och sedan årligen reviderar detta.

Utifrån vad som har framkommit vid revisionerna kommer de flesta förvaltningar och bolag ha förutsättningar på plats i början av 2022. Det skapar goda möjligheter för alla att även börja planera och genomföra sitt arbete under året. Det är viktigt att central nivå fortsätter att vara ett stöd för förvaltningar och bolag i detta moment, bland annat genom att identifiera, samordna och även till viss del utveckla olika former av utbildningar och informationsmaterial. Att fortsätta driva och utveckla nätverket miljökontaktpersoner för stadens förvaltningar och bolag är också viktigt och möjliggör för förvaltningar och bolag att stödja och hjälpa varandra.

För att lyckas med att ha ett bra systematiskt miljöarbete behöver förvaltningar och bolag ha rätt förutsättningar på plats och för att ha det, krävs det kunskap om sin verksamhets miljöpåverkan. Förvaltningar och bolag behöver känna till hur deras verksamhet påverkar miljön kopplat till deras grunduppdrag, för att kunna planera, genomföra samt följa upp och förbättra sitt miljöarbete.

De förvaltningar och bolag som kommit längst har oftast kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan grundligt. Flera förvaltningar och bolag som har gjort en kartläggning har dock endast gjort en miljöutredning, för att få ett nuläge av hur verksamheten påverkar miljön. Det kan skapa ett bra underlag för att säkerställa att det finns rätt förutsättningar på plats för att hantera sitt miljöarbete men det finns en risk att en miljöutredning blir statisk och behöver en större revidering varje år.

Det finns inga krav på hur omfattande en förvaltning eller bolag ska kartlägga och bedöma sin miljöpåverkan eller vilken metod som ska användas. Det går dock att konstatera att de förvaltningar och bolag som har gjort en grundlig kartläggning och bedömning utifrån en metod har haft enklare att ta till sig nya planerande och reglerande styrdokument. Många förvaltningar och bolag som har gjort miljöutredningar har bedömt att de behöver göra ett omtag eller uppdatera dessa utredningar som är några år gamla. De som har grundliga kartläggningar och bedömningar har ofta bra rutiner att varje år revidera dessa och utifrån detta arbeta fram relevanta och rimliga mål och åtgärder.

Det går även att konstatera att de förvaltningar och bolag som har gjort mer av en miljöutredning har gjort sin kartläggning och bedömning utifrån olika miljöpåverkansområden (till exempel kemikalier, transport, avfall, inköp) istället för att göra kartläggningen och bedömningen utifrån sin verksamhets aktiviteter och processer. En kartläggning och bedömning utifrån olika miljöpåverkansområden kan ge ett bra underlag men det finns en risk att de mål och åtgärder som arbetas fram har sämre koppling till faktiska processer och aktiviteter. De förvaltningar och bolag som har kartlagt och bedömt sin verksamhets miljöpåverkan utifrån sina aktiviteter, processer och/eller uppdrag har generellt bättre kunskap om hur de påverkar miljön och hur de systematiskt kan minska sin negativa miljöpåverkan respektive öka sin positiva miljöpåverkan.

Oavsett om förvaltningar och bolag har gjort en grundlig kartläggning och bedömning eller gjort en miljöutredning/nulägesanalys har de använt sig av resultatet för att identifiera och bedöma i vilken omfattning som stadens styrdokument är relevanta. De har utifrån detta kunnat ta fram egna lokala miljömål och åtgärder.

Det finns ett antal förvaltningar och bolag som inte har påbörjat sitt arbete och som anser att de har kännedom om sin miljöpåverkan utan att ha gjort en kartläggning och bedömning. Det har visat sig under revisionerna att dessa verksamheter inte har kunnat identifiera vilka av stadens styrdokument som är mest relevanta och framför allt, i de fall ett styrdokument är relevant, kunna förklara hur och på vilket sätt det är kopplat till verksamhetens miljöpåverkan.

Det saknas också ofta data och lämpliga indikatorer för att mäta effekter och för att kunna utvärdera sin miljöpåverkan.

Flera förvaltningar och bolag har påbörjat ett ambitiöst arbete utifrån att det nu finns en anvisning för systematisk miljöledning och ett nytt miljö- och klimatprogram. Det har identifierats att det finns behov av centralt stöd för att hjälpa förvaltningar och bolag att kunna kartlägga och bedöma sin miljöpåverkan grundligt. Det finns vidare behov av stöd för att identifiera och bryta ner stadens planerande styrdokument och i vissa fall även i framtagandet av egna lokala miljömål och åtgärder.

Förvaltningar och bolag som arbetar systematiskt med sitt miljöarbete säkerställer också oftast att de följer lagkrav och rutiner, hanterar avvikelser, följer upp mål och åtgärder samt utvärderar och korrigerar vid behov. De som har kommit längst har även integrerat miljöarbetet i sin verksamhets ordinarie systematik, vilket gör att miljöarbetet inte blir ett sidospår.

De förvaltningar och bolag som inte kommit så långt med sitt systematiska miljöarbete behöver först skapa förutsättningar och planera sin verksamhet utifrån den ekologiska dimensionen för att kunna genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet. Att fler bolag har kommit längre i sitt genomförande än många förvaltningar beror bland annat på att flera förvaltningar är nya och inte kommit så långt än. Fler kommer att kunna ta sig an dessa delar 2022, när förutsättningar och planering finns på plats.

När det kommer till avvikelser är det få förvaltningar och bolag som brister i att rapportera allvarliga avvikelser vidare till central nivå. Flera bolag och några förvaltningar har verktyg för att hantera avvikelser men brister ofta i kontroll och korrigering av miljömål och åtgärder. Det går även att konstatera att nästan alla förvaltningar och bolag brister i den systematiska hanteringen av mindre avvikelser och i flera fall även i efterlevnadskontrollen av lagkrav och styrdokument för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Det finns även en del brister i hur förvaltningar och bolag har integrerat sitt miljöarbete i hela verksamhetens ordinarie systematik. Det finns en del bolag och förvaltningar som når upp till kraven, men där miljöarbetet inte är tydligt kopplat till budgetprocessen och där ledningen är mer passiv och många medarbetare inte är delaktiga.

Många, både förvaltningar och bolag, har inte heller integrerat stadens gemensamma mål i sin systematik, oavsett om de arbetar systematiskt eller inte. Flera har exempelvis nämnt att de inte har hunnit implementera miljö- och klimatprogrammet eftersom det har antagits under året.

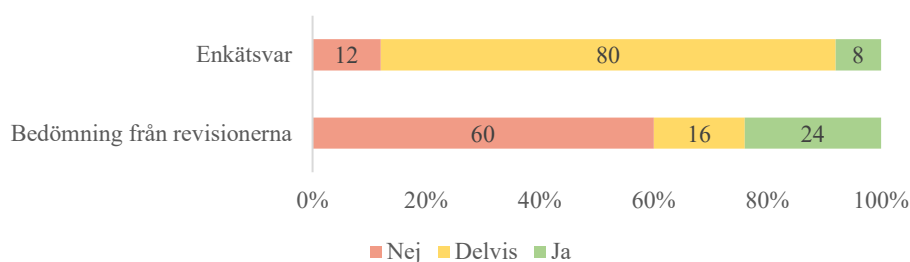
De förvaltningar och bolag som har ett systematiskt miljöarbete följer ofta upp det genom både interna och externa revisioner. Flera utvärderar effektiviteten i sitt miljöarbete samt utvärderar och analyserar om miljömål uppnåtts och huruvida åtgärderna har utförts och bidragit till en förbättring.

5.1.1 Jämförelse av enkätsvar med resultat

Förvaltningar och bolag har i betydligt högre utsträckning bedömt att de arbetar systematiskt eller delvis systematiskt med sitt miljöarbete än vad revisorerna har gjort efter revisionerna. Detta kan möjligtvis förklaras av att Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning är ny och alla är därför inte helt insatta i kraven, eller utgått från kraven när de svarat på enkätfrågorna. Förvaltningarna och bolagen hade heller inte fått någon revision innan enligt anvisningen och hade eventuellt inte en klar bild av vad stadens gemensamma miljöledningssystem innebär och vilka krav som ställs när de svarade på enkäten. Ytterligare en aspekt som kan ha påverkat att det blivit skillnader är att revisorerna inte har full kännedom om verksamheterna och inte har granskat dokument för att bedöma nivån och rimligheten för respektive verksamhet.

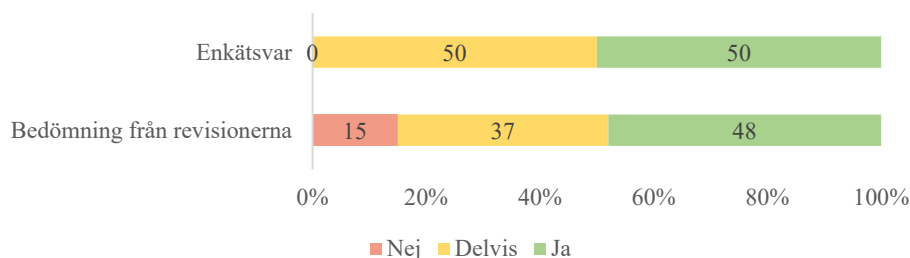
I vissa fall har revisorerna använt enkätsvar vid bedömning av de olika kraven då en del frågor inte diskuterats eller hanns med vid revisionerna, vilket i viss mån kan ha påverkat resultatet för enskilda krav. Det är dock inte av så stor betydelse för helheten eftersom det rör sig om få svar.

Andel förvaltningar som har ett systematiskt miljöarbete enligt enkätsvaren

Figur 52. Visar andel förvaltningar som enligt enkätsvaren bedömer att de har ett systematiskt miljöarbete jämfört med bedömning från revisionerna

Andel bolag som har ett systematiskt miljöarbete enligt enkätsvaren

Figur 53. Visar andel bolag som enligt enkätsvaren bedömer att de har ett systematiskt miljöarbete jämfört med bedömning från revisionerna

5.2 Analys av resultat för fokusområdena

5.2.1 Miljö- och klimatprogrammet

Majoriteten av förvaltningar och bolag har inte börjat implementera miljö- och klimatprogrammet. Det beror på att de oftast inte har kartlagt och bedömt sin verksamhets miljöpåverkan och därmed saknar tillräcklig kunskap om i vilken omfattning målen och delmålen rör verksamheten och vilka indikatorer som är relevanta. Flera förvaltningar är nya och de planerar att kartlägga och bedöma sin miljöpåverkan samt integrera miljö- och klimatprogrammet under våren 2022. Det finns några, framför allt bolag, som har ett bra systematiskt miljöarbete men inte har hunnit ta sig an programmet. De förvaltningar och bolag som hade ett systematiskt miljöarbete redan innan miljö- och klimatprogrammet beslutades har oftast ganska enkelt kunnat integrera programmet i den ordinarie verksamhetens miljöarbete. Det fanns redan färdiga strukturer och systematik att bygga vidare på. Det finns några förvaltningar som till stor del har integrerat programmet utan att ha kartlagt och/eller bedömt sin miljöpåverkan. Dessa har kunnat göra det främst på grund av att deras verksamhets grunduppdrag berör den ekologiska dimensionen relativt lite.

5.2.2 Verksamhetsspecifika klimatmål

De flesta förvaltningar och bolag som har formulerat verksamhetsspecifika klimatmål arbetar systematiskt med sitt miljöarbete. De som inte har tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål har inte påbörjat eller kommit så långt med sitt systematiska miljöarbete. Det är därför viktigt att alla så snart som möjligt skapar rätt förutsättningar för att kunna planera arbetet och formulera mål. Fler bolag än förvaltningar har tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål och totalt i staden har lite mindre än hälften av alla verksamheter gjort det.

Verksamheterna gör olika bedömningar av vad verksamhetsspecifika klimatmål är och hur de ska följas upp. Även nivån på målen varierar. För en mer likartad målformulering och högre grad av måluppfyllelse i staden, behöver central nivå förtydliga definitionen.

5.3 Slutsatser

I detta avsnitt redovisas de slutsatser som kan dras utifrån resultatet och analysen. Slutsatserna är uppdelade i två delar – en för efterlevnaden av kraven i stadens anvisning för systematisk miljöledning och en för de två fokusområdena implementering av stadens miljö- och klimatprogram och verksamhetsspecifika klimatmål.

5.3.1 Efterlevnad av kraven i anvisning för systematisk miljöledning.

- **Staden har påbörjat implementeringen av miljöledningssystemet**
Ungefär en tredjedel av alla förvaltningar och bolag arbetar systematiskt med sitt miljöarbete och en fjärdedel arbetar delvis systematiskt. Resterande bedöms inte arbeta systematiskt, även om de har börjat arbeta med enskilda krav. Generellt har bolagen kommit längre än förvaltningarna. En anledning till att många förvaltningar inte kommit lika långt är att flera förvaltningar är nya sedan årsskiftet samt att några har inväntat mer information gällande kommande omorganisation.

Majoriteten av förvaltningar och bolag befinner sig i momenten ”skapa förutsättningar” eller i ”planering” och har mycket arbete kvar att göra innan staden som helhet kan sägas ha ett systematiskt miljöarbete. Det är positivt att de flesta har påbörjat implementeringen och det finns goda förutsättningar för att större delen av arbetet ska vara på plats under 2022.

- **Efterlevnaden av miljöledningssystemets krav varierar inom staden**
Ambitioner med och resurssättning av miljöledningsarbetet skiljer sig åt mellan stadens verksamheter. Även ledningsgruppernas syn på vad som ingår i ett systematiskt miljöarbete varierar. De som redan arbetar systematiskt med miljöfrågor uppfyller kraven väl, även om de flesta behöver fortsätta att implementera stadens gemensamma miljömål.
- **Det finns en positiv trend för miljöledningssystemets effektivitet**
De flesta förvaltningar och bolag har först under senare delen av 2021 påbörjat sitt arbete med att implementera ett systematiskt miljöarbete. Det går att konstatera att förvaltningar och bolag har, trots denna korta tid, hunnit långt med att identifiera vilka resurser som behövs och vilka insatser som behöver göras under framför allt våren 2022. Genom vårens (år 2021) informationsträffar för ledningsgrupperna, återkommande nätverksträffar och avstämningar mellan miljö- och hållbarhetssamordnare/strateger under 2021 och revisionerna, har en gemensam bild skapats för hur ett systematiskt miljöarbete kan fungera, både lokalt och centralt. Vid flera revisioner har samarbeten mellan förvaltningar och bolag identifierats liksom flera möjligheter för systematiska lösningar på en stadenövergripande nivå för ett mer effektivt miljöarbete. Många förvaltningar och bolag har stora ambitioner med sitt miljöarbete och har kommit med många positiva inspel och konkret feedback för hur staden kan få ett bättre miljöarbete. Det är dock svårt att efter de första revisionerna kunna bedöma miljöledningssystemets effektivitet, eftersom alla ännu inte har kommit så långt med implementeringen av miljöledningssystemet.

- **Inga allvarliga avvikelser har kunnat noteras**

Revisionerna har inte kunnat notera att det förekommer allvarliga avvikelser för staden som helhet. Det beror främst på att det inte är tydligt vad en allvarlig avvikelse inom stadens systematiska miljöarbete är och det finns ett behov av att tydliggöra detta. Att inga allvarliga avvikelser har kunnat noteras beror även på att vid revisionerna granskades inte förvaltningars och bolags egna miljödokument. Det går dock att konstatera att majoriteten av förvaltningar och bolag ännu inte har integrerat miljö- och klimatprogrammet eller har tagit fram ett verksamhetsspecifikt klimatmål.

5.3.2 Slutsatser för implementering av miljö- och klimatprogrammet samt framtagande av verksamhetsspecifika klimatmål

- **De flesta har ännu inte integrerat miljö- och klimatprogrammet i sitt systematiska miljöarbete**

Majoriteten av förvaltningar och bolag har ännu inte börjat eller har endast delvis börjat kartlägga och implementera mål, delmål och indikatorer i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram. Mindre än en tredjedel av förvaltningarna och bolagen har arbetat in programmet i sitt systematiska miljöarbete

Miljö- och klimatprogrammet antogs i mars 2021 och förvaltningar och bolag började arbeta med anvisningen för systematisk miljöledning under våren 2021, vilket är en anledning till att staden inte kommit längre i arbetet. De flesta förvaltningar och bolag planerar att integrera programmet under år 2022.

- **Majoriteten av förvaltningarna och bolagen har inte tagit fram verksamhetsspecifika klimatmål**

Mindre än hälften av alla förvaltningar och bolag har tagit fram ett eller flera verksamhetsspecifika klimatmål. Det går att konstatera att det är flest bolag som har gjort det, totalt är det 17 bolag och sju förvaltningar.

Flera har framfört att det är otydligt vad verksamhetsspecifika klimatmål är och hur dessa ska följas upp. Det råder även oklarheter kring vad som är en rimlig nivå på ett klimatmål och hur detta mål hänger samman med övriga stadenövergripande mål som berör klimatarbetet. Central nivå behöver stödja förvaltningar och bolag genom att förtydliga och definiera vad ett verksamhetsspecifikt klimatmål är och vad det innebär för förvaltningarna och bolagen.

6 Fortsatt arbete

I detta avsnitt beskrivs vad staden behöver arbeta vidare med på central och lokal nivå utifrån resultatet och analysen, för att förbättra det systematiska miljöarbetet och på så vis öka graden av måluppfyllelse.

6.1 Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Central nivå

Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning ska utvärderas utifrån resultatet av de rådgivande revisionerna.

Lokal nivå

Förvaltningar och bolag ska avsätta resurser för att säkerställa att alla krav i anvisningen efterlevs.

6.2 Fortsatt arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling

Central nivå

Central nivå behöver driva på och samordna stadens miljöarbete och fortsätta att skapa förutsättningar som underlättar och effektiviserar förvaltningar och bolags miljöarbete. Utöver det som görs inom ramen för stadsledningskontorets och miljöförvaltningens uppdrag behövs det även:

- Fortsätta arbetet med att samordna och tydliggöra samband mellan stadens styrdokument inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Det gäller både planerande och reglerande styrdokument
- Utarbeta och utveckla gemensam systematik för hantering av miljödata, miljöinformation, avvikelshantering samt samordning och visualisering av stadens styrdokument inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling
- Samordna och visualisera miljödata, indikatorer och statistik inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling
- Analysera och belysa efterfrågan av gemensamma avtal med externa entreprenörer samt stöd kring granskning och uppföljning av avtalen

Lokal nivå

Förvaltningar och bolag behöver arbeta med att säkerställa att de har ett bra och effektivt systematiskt miljöarbete samt att det finns rätt kunskap och förståelse för sin verksamhets miljöarbete. Det innebär att:

- De förvaltningar och bolag som ännu inte har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan behöver göra det så fort som möjligt.

- De förvaltningar och bolag som ännu inte har kartlagt och bedömt vilka planerande och reglerande styrdokument som är relevanta för verksamheten behöver göra det samt integrera styrdokumenten i sitt systematiska miljöarbete
- Förvaltningar och bolag som bedöms ha ovanstående moment på plats ska arbeta vidare med kraven i anvisningens avsnitt ”Genomförande”, ”Uppföljning och rapportering” samt ”Förbättring och utveckling”. De som har alla delar på plats ska arbeta vidare med drift och utveckling av det systematiska miljöarbetet
- Driva på arbetet, initiera samarbeten och bidra i stadens miljöarbete inom de områden som förvaltningar och bolag bedöms ha sin betydande miljöpåverkan
- Arbeta med egna system för det systematiska miljöarbetet där det saknas stadengemensamma

6.3 Stöd för det systematiska miljöarbetet

Central nivå

Central nivå ska utveckla stödet inom den ekologiska dimensionen utifrån det som har identifierats på revisionerna samt utifrån de behov, synpunkter och förbättringar som specifikt har lyfts av förvaltningar och bolag. Det innebär att

- Utveckla en grundläggande miljöutbildning samt utreda och undersöka möjligheten till andra stadengemensamma utbildningar inom specifika områden i den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling
- Undersöka möjligheten att samordna lagbevakning inom miljöområdet samt undersöka möjligheten att ha en gemensam lagbevakningstjänst för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling
- Vidareutveckla, och vid behov ta fram nya, vägledningar och handledningar för stadens systematiska miljöarbete samt driva på utvecklandet av vägledning och stöd för övriga styrdokument inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling
- Ge löpande stöd till förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete, bland annat genom att driva nätverket miljökontaktpersoner i förvaltningar och bolag

Lokal nivå

- Utveckla och vid behov ta fram stöd och vägledning för de styrdokument och områden som förvaltningar och bolag ansvarar för.
- Använda sig av de vägledningar och stöd som finns för stadens miljöarbete samt lyfta och föreslå behov av stöd för det systematiska miljöarbetet
- Vara aktiva i stadens nätverk för miljökontaktpersoner inom förvaltningar och bolag samt andra nätverk och grupper som bedöms relevanta utifrån sin verksamhets betydande miljöpåverkan.

7 Ordlista

Begrepp	Förklaring
Betydande miljöaspekt	En eller flera av förvaltningens och bolagens miljöaspekter som påverkar miljön i högre grad än vad andra miljöaspekter gör.
Central nivå	Kommunledning och miljö- och klimatnämnden (enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning).
Direkt miljöpåverkan	Påverkan på miljön som en direkt följd av en organisations aktiviteter, till exempel avfall och transporter.
Indirekt miljöpåverkan	Påverkan på miljön till följd av till exempel information eller beslut och där åtgärd och påverkan sker i nästa steg, exempelvis genom beslut om grönytor i stadsplaneringen eller genom att lära ut miljökunskap i skolan.
Lokal nivå	Nämnder och bolagsstyrelser och deras förvaltnings- och bolagsledning (enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning).
Lokala miljömål	Miljömål som beslutas på lokal nivå. Målen ska utgå från organisationens betydande miljöaspekter och risker och utifrån stadens gemensamma miljömål som finns i flera av stadens planerande styrande dokument.
Miljöaspekt	Miljöaspekt betyder orsak till miljöpåverkan Delar av en organisations verksamhet, produkter eller tjänster som kan påverka miljön, till exempel transporter eller utbildning.
Miljöledningssystem	Ett sätt att systematisera och effektivisera en organisations miljöarbete. Det ställer krav på att planera, genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet i syfte att jobba för ständig förbättring.
Miljöpåverkan	Påverkan på miljön som en följd av en organisations aktiviteter (se direkt och indirekt miljöpåverkan).
Målbild för Göteborg	Ekologiskt hållbar stad 2030 (enligt Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram).
Revision	Systematisk och oberoende granskning utifrån fastställda kriterier.

Revision enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning	Revisionerna ska ha ett uttalat stödjande och lärande ändamål och i möjligaste mån bidra till avhjälpande insatser kopplat till de avvikelser i systematiken som påträffas. Revisionerna ska präglas av rådgivande dialog och uppföljning, uppsikt av återkoppling för lärande och spridning av goda exempel.
Rådighet	Möjlighet att påverka.
Stadens gemensamma miljömål	Mål i stadens planerande styrande dokument inom den ekologiska dimensionen.
Stadens gemensamma miljöledningssystem	Kraven i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning som gäller för alla förvaltningar och bolag.
Systematiskt miljöarbete	Systematisera en organisations miljöarbete genom att planera, genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet i syfte att jobba för ständig förbättring.
Verksamhetsspecifika klimatmål	Klimatmål som beslutas på lokal nivå. (enligt beslut i kommunfullmäktige 2019)

8 Referenser

Göteborgs Stad. (2013). Miljöpolicy för Göteborgs Stad. *Miljöpolicy för Göteborgs Stad*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2016). Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. *Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2020). Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning. *Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2021). Göteborgs Stad miljö- och klimatprogram 2021-2030. *Göteborgs Stad miljö- och klimatprogram 2021-2030*. Göteborgs Stad.

Bilaga 1: Enkätfrågor inför revision av stadens gemensamma miljöledningssystem

I Göteborgs Stads nya gemensamma miljöledningssystem ingår rådgivande revisioner som syftar till att stödja och hjälpa er i förvaltningar och bolag med det systematiska miljöarbetet och samtidigt fånga upp viktiga förbättringsområden för staden som helhet.

Arbets sättet med rådgivande revisioner är nytt både för er och för oss på miljöförvaltningen som ska utföra dem. Inför uppstarten skickar vi därför ut en enkät som följer kraven i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning. Med enkätens hjälp får vi information om ert utgångsläge och kan använda själva revisionstillfällena till dialog om era knäckfrågor när det kommer till att effektivisera miljöarbetet och öka måluppfyllelse.

Även om anvisningen finns på plats finns det i år inga krav på att alla delar i anvisningen ska vara uppfyllda utan målet är att alla förvaltningar och bolag ska ha påbörjat implementering av ett systematiskt miljöarbete. För er som precis har kommit igång kan några frågor vara svårare att svara på. Ni kan då svara nej på de frågorna.

Vi önskar få in era svar senast 31 augusti 2021 för att hinna sammanställa underlag till revisioner som genomförs mellan den 6 september och 22 oktober, 2021.

Avsnitt 1 – Verksamhetsuppgifter

I det här avsnittet redovisar ni uppgifter om er verksamhet.

1. Skriv namnet på din förvaltning eller ditt bolag
2. Skriv namnet på den som fyller i enkäten
3. Hur många anställda är ni i din förvaltning eller i ditt bolag? (på helårsbasis)
4. Har ni arbetsplatser och / eller lokaler på olika platser?
5. Ungefär hur många arbetsplatser och / eller lokaler på olika platser har ni?
6. Är förvaltningen eller bolaget miljöcertifierat, miljödiplomerat eller liknande?
7. Vi är miljöcertifierade eller miljödiplomerade enligt ...
8. Namnge vilken typ av system ni har för ert miljöarbete

Avsnitt 2 – Skapa förutsättningar

I det här avsnittet svarar ni på frågor om de förutsättningar som behöver avsättas för att säkerställa det systematiska miljöarbetet. Det handlar om att avsätta resurser, fördela ansvar och befogenheter, att se till att ha relevant kompetens och kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav.

9. Har ni tillsatt resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet?
10. Beskriv kortfattat vilka resurser ni har tillsatt för ert systematiska miljöarbete?
11. Har ni fördelat miljöansvaret och definierat roller, ansvar och befogenheter för det systematiska miljöarbetet?
12. Vilka roller har ni för ert systematiska miljöarbete? (Skriv in titel samt vilka roller och ansvar ni har.)
13. Bedömer ni att medarbetarna har lämplig kompetens för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt?
14. Har ni säkerställt att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna?
15. Beskriv på vilket sätt ni säkerställer att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet och att dessa efterlevs?

Avsnitt 3 – Planering

I det här avsnittet svarar ni på frågor om planeringsarbetet. Planeringsarbetet kan förenklat beskrivas som att ni behöver kartlägga verksamheten för att bedöma er miljöpåverkan och ta fram en plan för hur ni praktiskt ska driva miljöarbetet framåt.

I avsnittet kommer också en fråga om verksamhetsspecifikt klimatmål som kommunfullmäktige har beslutat att alla förvaltningar och bolag ska ha tagit fram 2020.

16. Har ni kartlagt verksamhetens miljöpåverkan / miljöaspekter?
17. Har ni bedömt vilken miljöpåverkan / vilka miljöaspekter som är betydande?
18. Inom vilka av följande områden har ni bedömt som en betydande miljöpåverkan eller miljöaspekt? (Ni kan ange flera alternativ. Det kan finnas annan miljöpåverkan / miljöaspekter som ni har bedömt är betydande men som inte finns med i listan. Fyll då i alternativet Annat längst ned i listan. Redovisa sen i nästa fråga vilken miljöpåverkan / vilka miljöaspekter dessa är.)
 - a. Avfall
 - b. Energianvändning
 - c. Materialförbrukning
 - d. Kemikalier

- e. Upphandling och övriga inköp
 - f. Vattenförbrukning
 - g. Utsläpp till vatten, luft och mark
 - h. Störning på människors hälsa och miljö i form av vibrationer, buller och lukt
 - i. Utbildning
 - j. Kompetens
 - k. Rådgivning
 - l. Information
 - m. Samhällsplanering
 - n. Uppdrag
 - o. Effekter av upphandling
 - p. Annat
19. Har ni gjort en bedömning över vilka miljörisker som kan uppkomma i er verksamhet?
 20. Har ni bedömt vilka styrande dokument som är viktiga för ert miljöarbete?
 21. Redovisa vilka styrande dokument som är viktiga för ert miljöarbete?
 22. Har ni tagit fram egna rutiner och instruktioner för ert miljöarbete?
 23. Vilka egna rutiner och eller instruktioner har ni tagit fram?
 24. Har ni tagit fram lokala (er organisations) miljömål för ert miljöarbete?
 25. Har ni tagit fram verksamhetsspecifika klimatomål?
(Kommunfullmäktige har beslutat att alla förvaltningar och bolag ska ta fram verksamhetsspecifika klimatomål senast 2020. Det innebär att ni behöver ta fram lokala miljömål som bidrar till att klimatpåverkan från er verksamhet minskar.)
 26. Har ni identifierat behovet av interna kontroller och granskningar för ert miljöarbete?

Avsnitt 4 – Genomförande

I detta avsnitt svarar ni på frågor som handlar om genomförandet av miljöarbetet. I genomförandet är det viktigt att säkerställa att det dagliga arbetet fungerar och fångar upp det som inte fungerar

27. Säkerställer ni att ni följer lagar, regler och andra bindande krav inom miljöområdet?
28. Säkerställer ni att rutiner och instruktioner efterlevs?
29. Säkerställer ni att lokala (er organisations) miljömål och åtgärder korrigeras vid behov?
30. Säkerställer ni att allvarliga avvikelser rapporteras vidare till central nivå? (I enlighet med §22 i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll)

Avsnitt 5 – Uppföljning och rapportering

I det här avsnittet svarar ni på frågor om uppföljning och rapportering. När miljöledningssystemet är infört är uppföljningen en viktig del av miljöledningsarbetet. I förbättringsarbetet är det nödvändigt att kontinuerligt följa upp hur miljöarbetet fungerar och vilken effekt miljöledningssystemet har.

31. Följer ni upp era lokala (er organisations) miljömål och åtgärder?
32. Utvärderar ni effektiviteten av ert systematiska miljöarbete?
33. Har ni integrerat de indikatorer som finns i stadens planer och program i ert systematiska miljöarbete?
34. Har ni utöver de indikatorer som finns i stadens planer och program tagit fram egna indikatorer för ert systematiska miljöarbete?

Avsnitt 6 – Förbättring och utveckling

I det här avsnittet svarar ni på frågor om förbättring och utveckling. Förbättring och utveckling innebär att utvärdera miljöarbetet och fatta beslut för att driva miljöarbetet framåt.

35. Utvärderar ni ert miljöarbete?
36. Beskriv på vilket sätt ni utvärderar ert miljöarbete
37. Använder ni resultatet från er utvärdering för att driva miljöarbetet framåt?
38. Beskriv på vilket sätt ni använder resultatet från er utvärdering för att driva miljöarbetet framåt

Feedback om stadens gemensamma miljöledningssystem

Detta avsnitt är helt frivilligt att svara på.

39. Vi på miljöförvaltningen tar gärna emot feedback för vårt fortsatta arbete med att driva och samordna stadens gemensamma miljöledningssystem. Feedbacken kan till exempel handla om anvisningens krav, de stöddokument vi hittills har tagit fram, information ni har fått från oss och behov av stöd som behövs.

Bilaga 2 – Tabell över förvaltningar och bolag som har haft informationsträff, svarat på enkäten och/eller haft revision

Sammanställning över vilka förvaltningar och bolag som har haft informationsträff för ledningsgruppen under våren 2021, har svarat på enkäten mellan maj och augusti 2021 och har haft en rådgivande och stödjande revision mellan september och november 2021.

Tabell för förvaltningar

Förvaltning	Deltagit på informationsträff	Svarat på enkäten	Genomfört revision
Arbetsmarknad och vuxenutbildning		X	X
Fastighetskontoret	X	X	X
Förskoleförvaltningen	X	X	X
Förvaltningen för funktionsstöd	X	X	X
Grundskoleförvaltningen	X	X	X
Idrotts- och föreningsförvaltningen	X	X	X
Inköp och upphandling	X	X	X
Intraservice	X	X	X
Konsument- och medborgarservice	X	X	X
Kretslopp och vatten	X	X	X
Kulturförvaltningen	X	X	X
Lokalförvaltningen	X	X	X
Miljöförvaltningen	X	X	X
Park- och naturförvaltningen	X	X	X
Regionarkivet	X	X	X
Socialförvaltningen Centrum	X	X	X
Socialförvaltningen Hisingen	X	X	X
Socialförvaltningen Nordost	X	X	X
Socialförvaltningen Sydväst	X	X	X

Stadsbyggnadskontoret	x	x	x
Stadsledningskontoret	x	x	x
Trafikkontoret	x	x	x
Utbildningsförvaltningen	x	x	x
Äldre samt vård och omsorgsförvaltningen	x	x	x
Valnämndens kansli		x	x

Tabell för bolag

Bolag	Deltagit på informationsträff	Svarat på enkäten	Genomfört revision
Boplat Göteborg AB		x	x
Bostadsbolaget	x	x	x
Business Region Göteborg AB	x	x	x
Familjebostäder i Göteborg AB	x	x	x
Förvaltnings AB Framtiden	x	x	x
Framtiden Byggutveckling AB	x	x	x
Försäkrings AB Göta Lejon		x	x
Förvaltnings AB GöteborgsLokaler	x	x	x
Got Event AB		x	x
GREFAB		x	x
Gryaab AB	x	x	x
GS Buss AB	x	x	
GS Trafikantservice	x		
Gårdstensbostäder AB	x	x	x
Göteborg & Co	x	x	x
Göteborg Energi AB		x	x
Göteborgs Egnahems AB	x	x	x
Göteborgs Hamn AB	x	x	x
Göteborgs Spårvägar AB		x	x
Göteborgs Stadshus AB	x	x	x
Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB	x	x	
Göteborgs Stads Leasing AB	x	x	x
Göteborgs Stads Parkerings AB	x	x	x

Göteborgs Stadsteater	x	x	x
Higab	x	x	x
Johanneberg Science Park AB	x		
Liseberg AB	x	x	x
Poseidon	x	x	x
Renova		x	x
Störningsjouren i Göteborg AB		x	x
Älvstranden Utveckling	x	x	x

Miljöförvaltningen

Box 7012, 402 31 Göteborg

Telefon, växel: 031-365 00 00

E-post: miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se